

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/868,

30. mai 2022,

Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepinguga (ELi toimimise leping) nähakse ette siseturu rajamine ning sellise süsteemi sisseseadmine, mis tagaks siseturul moonutamata konkurentsi. Neid eesmärke aitaks saavutada ühiste andmehalduse raamistiku väljatöötamise normide ja tavade kehtestamine liikmesriikides, järgides seejuures täielikult põhiõigusi. Samuti peaks see tagama liidu avatud strateegilise autonoomia tugevdamise, edendades samal ajal rahvusvahelist andmete vaba liikumist.
- (2) Viimase kümne aastaga on digitehnoloogia kujundanud ümber majanduse ja ühiskonna, mõjutades kõiki tegevusvaldkondi ja igapäevaelu. Selle ümberkujundamise keskmes on andmed: andmepõhine innovatsioon toob väga suurt kasu nii liidu kodanikele kui ka majandusele, näiteks parandades ja personaliseerides meditsiini, pakkudes uut liikuvust ja panustades komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatisesse „Euroopa roheline kokkulepe“. Et muuta see andmepõhine majandus kõigi liidu kodanike jaoks kaasavaks, tuleb erilist tähelepanu pöörata digitaalse lõhe vähendamisele, naiste osaluse suurendamisele andmepõhises majanduses ja Euroopa tiptasemel oskusteabe edendamisele tehnoloogiasektoris. Andmepõhine majandus tuleb üles ehitada viisil, mis võimaldab ettevõtjatel, eelkõige komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ ⁽³⁾ lisas määratletud mikro-, väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), ja idufirmadel areneda, tagades andmejuurdepääsu neutraalsuse ja andmete ülekantavuse ja koostalitlusvõime ning vältides sõltuvust. Oma 19. veebruari 2020. aasta teatises „Euroopa andmestrategie“ (Euroopa andmestrategie) kirjeldas komisjon nägemust ühisest Euroopa andmeruumist –andmete siseturust, kus andmeid saaks kasutada olenemata nende füüsilisest asukohast liidus vastavalt kohaldatavatele õigusnormidele, mis võib muu hulgas olla otsustava tähtsusega tehisintellekti tehnoloogia kiire arengu jaoks.

⁽¹⁾ ELT C 286, 16.7.2021, lk 38.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 6. aprilli 2022. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 16. mai 2022. aasta otsus.

⁽³⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Samuti kutsus komisjon üles vabale ja turvalisele andmevahetusele kolmandate riikidega, võttes arvesse liidu avaliku julgeoleku, avaliku korra ja muude õiguspäraste avaliku poliitika eesmärkidega seotud erandeid ja piiranguid kooskõlas rahvusvaheliste ja sealhulgas põhiõiguste alaste kohustustega. Selle nägemuse elluviimiseks teeb komisjon ettepaneku luua valdkonnapõhised ühised Euroopa andmeruumid andmete jagamiseks ja ühiskasutuseks. Euroopa andmestrategias on tehtud ettepanek, et ühised Euroopa andmeruumid võivad hõlmata selliseid valdkondi nagu tervis, liikuvus, tootmine, finantsteenused, energeetika või põllumajandus või neid valdkondi kombineerituna, näiteks energeetika ja kliima, samuti temaatilisi valdkondi, nagu Euroopa roheline kokkulepe või Euroopa andmeruumid avaliku halduse või oskuste jaoks. Ühised Euroopa andmeruumid peaksid tegema andmed leitavaks, juurdepääsetavaks, koostalitlusvõimeliseks ja taaskasutatavaks (FAIR põhimõtted), tagades samal ajal küberturvalisuse kõrge taseme. Kui andmepõhises majanduses on olemas võrdsed tingimused, konkureerivad ettevõtjad teenuste kvaliteedi, mitte oma kontrolli all olevate andmete hulga pärast. Andmepõhises majanduses võrdsete tingimuste visandamiseks, loomiseks ja säilitamiseks on vaja usaldusväärset juhtimist, milles asjaomased ühtse Euroopa andmeruumi sidusrühmad peavad osalema ja olema esindatud.

- (3) Vaja on parandada andmete jagamise tingimusi siseturul, luues andmevahetuse ühtlustatud raamistiku ja kehtestades teatavad andmehalduse põhinõuded, pöörates seejuures erilist tähelepanu liikmesriikidevahelise koostöö hõlbustamisele. Määruse eesmärk peaks olema arendada edasi piirideta digitaalset siseturgu ning inimkeskset, usaldusväärset ja turvalist andmeühiskonda ja -majandust. Valdkondlikes liidu õigusaktides võib sõltuvalt valdkonna eripärast välja töötada, kohandada ja pakkuda välja uusi ja täiendavaid elemente, näiteks kavandatavad liidu õigusnormid Euroopa terviseandmeruumi ja sõidukiandmetele juurdepääsu kohta. Teatavaid majandussektoreid reguleeritakse juba praegu valdkondlike liidu õigusaktidega, mis sisaldavad piiriüleselt või kogu liidus andmete jagamise või neile juurdepääsuga seotud õigusnorme, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/24/EL ⁽⁴⁾ Euroopa terviseandmeruumi kontekstis ning asjakohased seadusandlikud aktid transpordi valdkonnas, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) 2019/1239 ⁽⁵⁾ ja (EL) 2020/1056 ⁽⁶⁾ ning direktiiv 2010/40/EL ⁽⁷⁾ Euroopa liikuvusandmeruumi kontekstis.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta direktiiv 2011/24/EL patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleses tervishoius (ELT L 88, 4.4.2011, lk 45).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1239, millega luuakse Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkond ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/65/EL (ELT L 198, 25.7.2019, lk 64).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrus (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta (ELT L 249, 31.7.2020, lk 33).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiiv 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega (ELT L 207, 6.8.2010, lk 1).

Käesolev määrus ei tohiks seega piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 223/2009, ⁽⁸⁾ (EL) 2018/858 ⁽⁹⁾ ja (EL) 2018/1807, ⁽¹⁰⁾ samuti direktiivide 2000/31/EÜ, ⁽¹¹⁾ 2001/29/EÜ, ⁽¹²⁾ 2004/48/EÜ, ⁽¹³⁾ 2007/2/EÜ, ⁽¹⁴⁾ 2010/40/EL, (EL) 2015/849, ⁽¹⁵⁾ (EL) 2016/943, ⁽¹⁶⁾ (EL) 2017/1132, ⁽¹⁷⁾ (EL) 2019/790 ⁽¹⁸⁾ ja (EL) 2019/1024 ⁽¹⁹⁾ ega muude andmetele juurdepääsu ja andmete taaskasutamist käsitlevate liidu valdkondlike õigusaktide kohaldamist. Käesolev määrus ei tohiks piirata sellise liidu ega riigi tasandi õiguse kohaldamist, mis reguleerib andmetele juurdepääsu ja andmekasutust kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil, samuti asjaomast rahvusvahelist koostööd.

Käesolev määrus ei tohiks piirata liikmesriikide pädevust seoses nende avalikku julgeolekut, riigikaitset ja riiklikku julgeolekut puudutava tegevusega. Määrust ei tuleks kohaldada avaliku sektori asutuste valduses olevate nimetatud põhjustel kaitstud andmete taaskasutamise suhtes, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ ⁽²⁰⁾ kohaldamisalasle kuuluvate hankemenetluste andmeid. Tuleks kehtestada horisontaalne kord avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kaitstud andmete taaskasutamiseks ning andmevahendusteenuste ja andmealtruismil põhinevate teenuste osutamiseks liidus. Eri valdkondade eriomadused võivad eeldada valdkondlike andmepõhiste süsteemide väljatöötamist, tuginedes samal ajal käesoleva määruse nõuetele. Käesoleva määrusega kehtestatud nõuetele vastavatel andmevahendusteenuse osutajatel peaks olema võimalik kasutada märgist „liidus tunnustatud andmevahendusteenuse osutaja“. Juriidilised isikud, kes soovivad toetada üldhuvi eesmärgi, tehes asjakohased andmed andmealtruismi põhimõttel laialdaselt kättesaadavaks, ja kes vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele, peaksid saama registreeruda ning kasutada märgist „liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon“. Kui valdkondliku liidu või liikmesriigi õigusega nõutakse, et avaliku sektori asutused nagu sellised andmevahendusteenuse osutajad või juriidilised isikud (tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid) täidaksid konkreetseid täiendavaid tehnilisi, halduslikke või organisatsioonilisi nõudeid, sealhulgas lubade andmise või sertifitseerimise korra kaudu, tuleks kohaldada ka selle valdkondliku liidu või liikmesriigi õiguse asjaomaseid sätteid.

-
- ⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).
- ⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1).
- ⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku (ELT L 303, 28.11.2018, lk 59).
- ⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).
- ⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10).
- ⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, 30.4.2004, lk 45).
- ⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE) (ELT L 108, 25.4.2007, lk 1).
- ⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).
- ⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).
- ⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).
- ⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasavaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130, 17.5.2019, lk 92).
- ⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).
- ⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

- (4) Käesolev määrus ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2016/679⁽²¹⁾ ja (EL) 2018/1725⁽²²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2002/58/EÜ⁽²³⁾ ja (EL) 2016/680⁽²⁴⁾ ning riigisisese asjaomase õiguse kohaldamist, sealhulgas juhul, kui isikuandmed ja isikustamata andmed on lahutamatult seotud. Eelkõige ei tohiks käesolevat määrust tõlgendada nii, nagu loodaks sellega uus õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks ükskõik millise reguleeritud tegevuse puhul või muudetaks määruse (EL) 2016/679 kohaseid teabenõudeid. Käesoleva määruse rakendamine ei tohiks takistada määruse (EL) 2016/679 V peatüki kohast piiriülest andmeedastust. Kui käesolev määrus on vastuolus isikuandmete kaitset käsitleva liidu õigusega või nimetatud liidu õiguse kohaselt vastu võetud liikmesriigi õigusega, siis peaks asjakohane liidu või liikmesriigi isikuandmete kaitset käsitlev õigus olema ülimuslik. Käesoleva määruse alusel peaks olema võimalik käsitada pädevate asutustena andmekaitseasutusi. Kui käesoleva määruse alusel toimivad pädevate asutustena muud asutused, ei tohiks see piirata määrusest (EL) 2016/679 tulenevaid andmekaitseasutuste järelevalvevolitusi ja pädevust.
- (5) Liidu tasandi meetmed on vajalikud selleks, et suurendada usaldust andmeajamise vastu asjakohaste mehhanismide loomise abil, mis võimaldavad andmesubjektidel ja andmevaldajatel kontrollida nendega seotud andmeid, ning et kõrvaldada muud hästitoimiva ja konkurentsivõimelise andmepõhise majanduse ees seisvad tõkked. Nimetatud meetmed ei tohiks piirata liidu sõlmitud rahvusvahelistes kaubanduslepingutes sisalduvate kohustuste täitmist. Kogu liitu hõlmava juhtimisraamistiku eesmärk peaks olema luua üksikisikute ja ettevõtjate vahel usaldus andmete juurdepääsu, nende kontrollimise, jagamise, kasutamise ja taaskasutamise vastu, eelkõige asjakohaste mehhanismide loomisega andmesubjektidele selleks, et oma õigusi teada ja sisuliselt kasutada, samuti seoses avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavat liiki andmete taaskasutamisega, teenuste osutamisega andmevahendusteenuse osutajate poolt andmesubjektidele, -valdajatele ja -kasutajatele ning selliste andmete kogumise ja töötlemisega, mille füüsilised ja juriidilised isikud on teinud kättesaadavaks altruistlikel eesmärkidel. Usaldust võib aidata suurendada eelkõige andmete kasutamise eesmärgi ja ettevõtjate andmete säilitamise tingimuste suurem läbipaistvus.
- (6) Arusaam, et avaliku sektori eelarvega avaliku sektori asutuste või muude üksuste poolt loodud või kogutud andmed peaksid ühiskonnale kasu tooma, on olnud liidu poliitika osa juba pikka aega. Direktiiviga (EL) 2019/1024 ja liidu valdkondliku õigusega tagatakse, et avaliku sektori asutused teevad rohkem enda loodavaid andmeid kasutamise ja taaskasutamise eesmärgil kergesti kättesaadavaks. Samas ei tehta avalike andmebaaside teatava kategooria andmeid, nagu konfidentsiaalsed äriandmed, statistiliselt konfidentsiaalsed andmed ja kolmandate isikute intellektuaalomandi õigustega kaitstud andmed, sealhulgas ärisaladused ja isikuandmed, sageli kättesaadavaks isegi mitte avalikes huvides olevate teadusuuringute või innovatsiooni jaoks, ehkki kohaldatav liidu õigus, eelkõige määrus (EL) 2016/679, direktiiv 2002/58/EÜ ja direktiiv (EL) 2016/680 seda võimaldaks. Nende andmete tundlikkuse tõttu peavad teatavad tehnilised ja õiguslikud menetlusnõuded olema täidetud enne andmete kättesaadavaks tegemist, eeskätt selleks, et austada teiste isikute õigusi neile andmetele või piirata negatiivset mõju põhiõigustele, diskrimineerimiskeelu põhimõttele ja andmekaitsele. Selliste nõuete täitmine on tavaliselt aja- ja teadmismahukas. See on toonud kaasa kõnealuste andmete ebapiisava kasutamise. Kuigi mõned liikmesriigid loovad struktuure, protsesse või võtavad vastu õigusakte sellise taaskasutamise hõlbustamiseks, ei ole see kogu liidus nii. Selleks et hõlbustada era- ja avaliku sektori üksuste poolset andmete kasutamist Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks, on vaja liidu tasandil selgeid sellistele andmetele juurdepääsu ja nende kasutamise tingimusi.

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

- (7) On olemas isikuandmeid sisaldavate andmebaaside andmeanalüüsimetodid, nagu anonüümimine, diferentsiaal-privatsus, üldistamine, summutamine ning juhuslikustamine, sünteetiliste andmete kasutamine või sarnased meetodid ning eraelu puutumatus säilitamise tiptasemel meetodid, mis võivad aidata kaasa suuremat eraelu puutumatus kaitset pakkuvale andmetöötlusele. Liikmesriigid peaksid aitama avaliku sektori asutustel selliseid meetodeid optimaalselt kasutada ning seeläbi võimaldada võimalikult paljude andmete jagamist. Nimetatud meetodite kasutamine koos kõikehõlmavate andmekaitsealaste mõjuhinnangute ja muude kaitsemeetmetega võib aidata kaasa isikuandmete turvalisemale kasutamisele ja taaskasutamisele ning peaks tagama konfidentsiaalsete äriandmete turvalise taaskasutamise teadusuuringute, innovatsiooni ja statistika jaoks. Paljudel juhtudel tähendab selliste meetodite, mõjuhinnangute ja muude kaitsemeetmete kasutamine, et andmete kasutamine ja taaskasutamine on võimalik üksnes avaliku sektori asutuse pakutavas või kontrollitavas turvalises töötlemiskeskkonnas. Liidu tasandil on kogemusi selliste turvaliste töötlemiskeskondadega, mida kasutatakse statistiliste üksikandmete uurimiseks komisjoni määruse (EL) nr 557/2013 ⁽²⁵⁾ alusel. Üldiselt peaks isikuandmete töötlemine tuginema ühele või mitmele määruse (EL) 2016/679 artiklites 6 ja 9 sätestatud õiguslikule alusele.
- (8) Kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ei tuleks andmekaitse põhimõtteid kohaldada anonüümse teabe suhtes, mis on teave, mis ei ole seotud tuvastatud või tuvastatava füüsilise isikuga, või isikuandmete suhtes, mis on muudetud anonüümseks sellisel viisil, et andmesubjekti ei ole või ei ole enam võimalik tuvastada. Keelata tuleks andmesubjektide tagasituvastus anonüümseks muudetud andmetikest. See ei tohiks piirata võimalust uurida kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 anonüümimismeetodeid, eelkõige eesmärgiga tagada infoturvet, parandada olemasolevaid anonüümimismeetodeid ja tõhustada anonüümimise üldist usaldusväärsust.
- (9) Isikuandmete ja konfidentsiaalsete andmete kaitse hõlbustamiseks ning selliste andmete taaskasutamiseks kättesaadavaks tegemise protsessi kiirendamiseks käesoleva määruse alusel peaksid liikmesriigid innustama avaliku sektori asutusi andmeid looma ja kättesaadavaks tegema direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 5 lõikes 2 toodud kavandatud ja vaikimisi avatuse põhimõtte alusel ning propageerima seda silmas pidades andmete loomist ja hankimist vormingutes ja struktuurides, mis hõlbustavad anonüümimist.
- (10) Käesoleva määruse alusel tuleks taaskasutada selliseid avaliku sektori asutuste valduses olevaid teatavatesse kategooriatesse kuuluvaid andmeid, mis jäävad välja direktiivi (EL) 2019/1024 kohaldamisalast – sellest on välja jäetud ärilise või statistilise konfidentsiaalsuse tõttu mitte kättesaadavad andmed ning selliste teoste või muude objektide andmed, mille suhtes on intellektuaalomandi õigused kolmandatel isikutel. Konfidentsiaalsed äriandmed hõlmavad ärisaladustega kaitstud andmeid, konfidentsiaalset oskusteavet ja muud teavet, mille loata avaldamine kahjustaks ettevõtja turupositsiooni või finantsolukorda. Käesolevat määrust tuleks kohaldada isikuandmete suhtes, mis ei kuulu direktiivi (EL) 2019/1024 kohaldamisalasse, kuivõrd juurdepääsukord välistab või piirab juurdepääsu sellistele andmetele andmekaitse, eraelu puutumatus ja isikute puutumatus tõttu, eelkõige kooskõlas andmekaitse-normidega. Ärisaladusi sisaldada võivate andmete taaskasutamine peaks toimuma nii, et see ei piira ärisaladuste seadusliku omandamise, kasutamise või avalikustamise raamistiku loomist käsitleva direktiivi (EL) 2016/943 kohaldamist.
- (11) Käesoleva määrusega ei tohiks tekitada avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete taaskasutamise lubamise kohustust. Seepärast peaks igal liikmesriigil eelkõige olema võimalik teha otsus taaskasutamiseks andmetele juurdepääsu lubamise üle, seejuures ka sellise juurdepääsu eesmärgi ja ulatuse üle. Käesolev määrus peaks täiendama ja ei tohiks piirata avaliku sektori asutuste konkreetseid kohustusi lubada liidu või liikmesriigi valdkondlikus õiguses sätestatud andmete taaskasutamist. Üldsuse juurdepääsu ametlikele dokumentidele võib käsitada avaliku huvina. Võttes arvesse ka asjaolu, kui oluline on tagada ametlikele dokumentidele üldsuse juurdepääs ja läbipaistvus demokraatlikus ühiskonnas, ei peaks käesolev määrus piirama ka ametlikele dokumentidele juurdepääsu andmist ja nende avalikustamist käsitleva liidu või liikmesriigi õiguse kohaldamist. Juurdepääsu ametlikele dokumentidele võib eelkõige anda eritingimusi kehtestamata kooskõlas liikmesriigi õigusega või siis kehtestades käesolevas määruses mittesätestatud eritingimused.

⁽²⁵⁾ Komisjoni 17. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 557/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta seoses juurdepääsuga konfidentsiaalsetele andmetele teaduslikul eesmärgil ja tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 831/2002 (ELT L 164, 18.6.2013, lk 16).

- (12) Käesolevas määruses sätestatud taaskasutamissüsteemi tuleks kohaldada andmete suhtes, mille edastamine kuulub liikmesriigi õiguse või muude siduvate reeglite kohaste asjaomaste avaliku sektori asutuste avalik-õiguslike ülesannete hulka. Selliste reeglite puudumise korral tuleks avalik-õiguslikud ülesanded kindlaks määrata vastavalt liikmesriigis kehtivale haldustavale, tingimusel et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi. Avalik-õiguslikud ülesanded võib kindlaks määrata üldiselt või iga avaliku sektori asutuse jaoks eraldi. Kuna riigi osalusega äriühingud ei kuulu avaliku sektori asutuse määratluse alla, ei tohiks käesolevat määrust kohaldada riigi osalusega äriühingute valduses olevate andmete suhtes. Käesolev määrus ei tohiks hõlmata kultuuriasutuste, nagu raamatukogude, arhiivide ja muuseumide või orkestrite, ooperi- ja balletiteatrite ning teatrite, ega haridusasutuste valduses olevaid andmeid, kuna nende valduses olevad teosed ja muud dokumendid on valdavalt kaitstud kolmandate isikute intellektuaalomandi õigustega. Teadustööga tegelevad ja teadustööd rahastavad organisatsioonid võivad samuti olla korraldatud kui avaliku sektori asutused või avalik-õiguslikud isikud.

Käesolevat määrust tuleks kohaldada selliste hübriidorganisatsioonide suhtes üksnes nende kui teadustööga tegelevate organisatsioonide suhtes. Kui teadustööga tegelev organisatsioon valdab andmeid erasektori organisatsioonide või muude avaliku sektori asutuste, avalik-õiguslike isikute või teadustööga tegelevate hübriidorganisatsioonidega – näiteks, mis on organiseeritud kas avaliku sektori asutuste või riigi osalusega äriühingutena – ellu viidava teatava avaliku ja erasektori koostöövormi raames, mille peamine eesmärk on teadusuuringud, ei peaks käesolev määrus hõlmama ka selliseid andmeid. Vajaduse korral peaks liikmesriikidel olema võimalik kohaldada käesolevat määrust riigi osalusega äriühingute või eraettevõtjate suhtes, kes täidavad avaliku sektori ülesandeid või osutavad üldhuviteenuseid. Käesoleva määruse sätteid, mis käsitlevad avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kaitstud andmete taaskasutamist, ei tohiks kohaldada avaliku sektori asutuste suhtes oma puhtalt avalik-õiguslike ülesannete täitmisel, liidu avaliku sektori asutuste omavahelise või liidu avaliku sektori asutuste ja kolmandate riikide avaliku sektori asutuste või rahvusvaheliste organisatsioonide vahelise andmevahetuse suhtes ning teadlaste vahel mitteäriliste teaduslike uuringute eesmärgil toimuva andmevahetuse suhtes.

- (13) Avaliku sektori asutused peaksid oma valduses olevate andmete taaskasutuse põhimõtete kehtestamisel järgima konkurentsioigust, vältides selliste kokkulepete sõlmimist, mille eesmärk või tagajärg võib olla ainuõiguste loomine teatavate andmete taaskasutamiseks. Selline kokkulepe peaks olema võimalik üksnes siis, kui see on põhjendatud ja vajalik üldhuvi pakkuva teenuse osutamiseks või toote pakkumiseks. See võib olla nii juhul, kui andmete ainukasutus on ainus viis pakkuda kõnealuste andmete abil ühiskonnale maksimaalset kasu; näiteks kui ainult üks üksus (kes on spetsialiseerunud konkreetse andmestiku töötlemisele) on suuteline osutama teenust või pakkuma toodet, mis võimaldab avaliku sektori asutusel osutada teenust või pakkuda toodet üldhuvi eesmärgil. Sellised kokkulepped tuleks aga sõlmida vastavalt liidu või liikmesriigi õigusele ja see tuleks turuanalüüsi põhjal korrapäraselt läbi vaadata, et teha kindlaks, kas selline ainuõigus on jätkuvalt vajalik. Lisaks peaksid sellised kokkulepped olema kooskõlas asjakohaste riigiabi alaste õigusnormidega ning need tuleks sõlmida piiratud kestusega, mis ei tohiks ületada 12 kuud. Läbipaistvuse tagamiseks tuleks sellised ainuõiguslikud kokkulepped avaldada internetis ja kujul, mis on vastavuses liidu asjaomase riigihangete alase õigusega, kui see on kohaldatavad. Kui andmete taaskasutamise ainuõigus ei ole vastavuses käesoleva määrusega, peaks nimetatud ainuõigus olema kehtetu.
- (14) Avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete taaskasutamist käsitlevad enne käesoleva määruse jõustumiskuupäeva sõlmitud või kehtinud keelatud ainuõiguslike kokkuleppeid ja muid tavadid või korda, mis ei anna sõnaselgelt ainuõigusi, kuid mille puhul võib põhjendatult eeldada, et need piiravad taaskasutamiseks mõeldud andmete kättesaadavust, ei tohiks pärast nende kehtivusaja lõppemist uuendada. Tähtajatute või pikemaajaliste kokkulepete puhul tuleks need lõpetada 30 kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.
- (15) Käesolev määrus peaks sätestama kaitstud andmete taaskasutuse tingimused, mida kohaldatakse selliste avaliku sektori asutuste suhtes, kes on liikmesriigi õiguse kohaselt määratud pädevaks lubama või keelama juurdepääsu taaskasutamisele, ja mis ei tohiks piirata sellistele andmetele juurdepääsuga seotud õigusi ega kohustusi. Need tingimused peaksid olema mittediskrimineerivad, läbipaistvad, proportsionaalsed ja objektiivselt põhjendatud ega tohiks piirata konkurentsi, ning eriti soodustama VKEd ja idufirmade juurdepääsu sellistele andmetele. Taaskasutamise tingimused tuleks kavandada teadusuuringuid soodustaval viisil, näiteks et teadusuuringute eelistamist tuleks üldjuhul pidada mittediskrimineerivaks. Taaskasutamist lubavatel avaliku sektori asutustel peaksid olema kolmandate isikute õiguste ja huvide kaitseks vajalikud tehnilised vahendid ning neil peaks olema õigus taotleda taaskasutajalt vajalikku teavet. Andmete taaskasutamise seotud tingimused peaksid piirduma sellega, mis on vajalik kolmandate isikute andmealaste õiguste ja huvide ning avaliku sektori asutuste infotehnoloogia ja sidesüsteemide tervikluse säilitamiseks. Avaliku sektori asutused peaksid kohaldama tingimusi, mis teenivad kõige

paremini taaskasutaja huve, toomata seejuures avaliku sektori asutustele kaasa ebaproportsionaalset koormust. Andmete taaskasutamise seotud tingimused tuleks kavandada nii, et oleksid tagatud mõjusad isikuandmete kaitsmise meetmed. Isikuandmed tuleks enne edastamist anonüümida, et andmesubjektide tuvastamine oleks välistatud, ning konfidentsiaalset äriteavet sisaldavaid andmeid tuleks muuta nii, et konfidentsiaalset teavet ei avaldataks. Kui anonüümitud või muudetud andmete pakkumine ei vasta taaskasutaja vajadustele, ning kui nõuded läbi viia andmekaitsealane mõjuhinna ja konsulteerida järelevalveasutusega vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklitele 35 ja 36 on täidetud ning riskid andmesubjektide õigustele ja huvidele on minimaalsed, võib lubada andmeid taaskasutada kohapeal või võrgu kaudu turvalises töötlemiskeskkonnas.

See võib olla pseudonüümitud andmete taaskasutamiseks sobiv kord. Avaliku sektori asutus peaks andmete analüüsimist sellises turvalises töötlemiskeskkonnas kontrollima, et kaitsta kolmandate isikute õigusi ja huve. Ennekoike tuleks isikuandmeid edastada kolmandale isikule taaskasutamiseks üksnes juhul, kui selline edastamine on lubatud andmekaitseõiguse kohase õigusliku alusega. Isikustamata andmeid tuleks edastada üksnes juhul, kui ei ole põhjust arvata, et isikustamata andmekogumite kombineerimine viiks andmesubjektide tuvastamiseni. See peaks kehtima ka pseudonüümitud andmete suhtes, mis jäävad isikuandmeteks. Andmesubjektide tagasituvastuse korral tuleks lisaks kohustusele teavitada sellisest isikuandmetega seotud rikkumisest järelevalveasutust ja andmesubjekti kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 kohaldada ka kohustust teavitada sellisest rikkumisest avaliku sektori asutust. Kui see on asjakohane, peaksid avaliku sektori asutused sobivate tehniliste vahendite abil hõlbustama andmesubjektide nõusolekul või andmevaldajate poolt neid endid puudutavate andmete taaskasutamiseks antud lubade alusel toimuvat andmete taaskasutamist. Seejuures peaks avaliku sektori asutus andma endast parima, et aidata potentsiaalseid taaskasutajaid sellise nõusoleku või loa taotlemisel, luues tehnilised mehhanismid, mis võimaldavad edastada taaskasutajate nõusoleku- ja loataotlusi, kui see on praktiliselt teostatav. And ei tohiks kontaktandmeid, mis võimaldavad taaskasutajatel andmesubjektide või andmevaldajatega otse ühendust võtta. Kui avaliku sektori asutus edastab nõusoleku- või loataotluse, peaks ta tagama, et andmesubjekti või andmevaldajat teavitatakse selgelt võimalusest nõusoleku või loa andmisest keelduda.

- (16) Et hõlbustada ja soodustada avaliku sektori asutuste valduses olevat andmete kasutamist teadusuuringutes, julgustatakse avaliku sektori asutusi töötama välja ühtlustatud käsitlust ja ühtlustatud protsesse nimetatud andmete lihtsa kättesaadavuse tagamiseks avalikku huvi pakkuvate teadusuuringute jaoks. See võib muu hulgas tähendada, et luuakse ühtlustatud haldusmenetlusi, standardandmevorminguid, informatiivseid metaandmeid metodoloogiliste ja andmekogumisvalikute kohta ning standardandmevälju, mis võimaldavad hõlpsalt ühendada eri avaliku sektori andmeallikatest pärit andmekogusid, kui see on analüüsi jaoks asjakohane. Nimetatud tegevuse eesmärk peaks olema edendada andmete teadusuuringute eesmärgil rahastamist ja loomist avaliku sektori poolt, järgides põhimõtet „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“.
- (17) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada kolmandate isikute intellektuaalomandiõigusi. Käesolev määrus ei tohiks mõjutada ei avaliku sektori asutustele kuuluvaid intellektuaalomandiõigusi ega nende õiguste olemasolu ega piirata nende õiguste mis tahes viisil teostamist. Käesoleva määruse kohaselt kehtestatud kohustusi tuleks rakendada üksnes niivõrd, kuivõrd need on kooskõlas intellektuaalomandi kaitset käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega, eelkõige Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooniga (Berni konventsioon), intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga (TRIPS-leping), Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni autoriõiguse lepinguga, ning liidu või liikmesriigi intellektuaalomandi õigusega. Avaliku sektori asutused peaksid aga oma autoriõigusi teostama taaskasutamist hõlbustaval viisil.
- (18) Andmeid, mille suhtes kehtivad intellektuaalomandi õigused, ja ärisaladusi tuleks edastada kolmandale isikule üksnes juhul, kui selline edastamine on seaduslik liidu või liikmesriigi õiguse alusel, või õiguste omaja nõusolekul. Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 96/9/EÜ⁽²⁶⁾ artikli 7 lõikes 1 sätestatud andmebaasi tegija õiguse omanik on avaliku sektori asutus, ei tohiks ta seda õigust kasutada selleks, et takistada andmete taaskasutamist või piirata taaskasutamist rohkem, kui see on võimalik käesoleva määruse sätete kohaselt.

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20).

- (19) Ettevõtjatel ja andmesubjektidel peaks olema kindlustunne selles, et avaliku sektori asutuste valduses olevaid teatavatesse kategooriatesse kuuluvaid kaitstud andmeid taaskasutatakse viisil, mis austab nende õigusi ja huve. Seega tuleks kehtestada täiendavad kaitsemeetmed olukordadeks, kus selliste avaliku sektori andmete taaskasutamine põhineb väljaspool avalikku sektorit toimival andmete töötlemisel, nagu nõue, et avaliku sektori asutused peaksid tagama, et füüsiliste ja juriidiliste isikute õigused ja huvid (eelkõige seoses isikuandmete, tundliku äriteabe ja intellektuaalomandi õigustega) on täielikult kaitstud kõigil juhtudel, sealhulgas siis, kui kõnealused andmed edastatakse kolmandatesse riikidesse. Avaliku sektori asutused ei tohiks lubada e-tervise rakendustes säilitatava teabe taaskasutamist kindlustusandjate või muude teenuseosutajate poolt diskrimineeriva hinnakujunduse eesmärgil, sest see oleks vastuolus põhiõigusega omada juurdepääsu tervishoiule.
- (20) Lisaks on õiglase konkurentsi ja avatud turumajanduse säilitamiseks ülimalt tähtis säilitada kaitstud isikustamata teavet, eelkõige ärisaladusi, aga ka isikustamata andmeid, mille sisu on kaitstud intellektuaalomandi õigustega, ebaseadusliku juurdepääsu eest, mis võib viia intellektuaalomandi varguse või tööstusspionaažini. Selleks et tagada andmevaldajate õiguste või huvide kaitse, võib isikustamata andmeid, mida tuleb kaitsta ebaseadusliku või loata juurdepääsu eest liidu või liikmesriigi õiguse alusel ja mis on avaliku sektori asutuste valduses, edastada kolmandatele riikidele üksnes juhul, kui andmete kasutamiseks on ette nähtud asjakohased kaitsemeetmed. Sellised asjakohased kaitsemeetmed peaksid ette nägema, et avaliku sektori asutus edastab taaskasutajale kaitstud andmeid üksnes juhul, kui taaskasutaja võtab lepingulisi kohustusi andmete kaitsmise huvides. Taaskasutaja, kes kavatseb edastada kaitstud andmed kolmandale riigile, peaks kohustuma täitma käesolevas määruses sätestatud kohustusi ka pärast seda, kui andmed on kolmandale riigile edastatud. Selliste kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks peaks taaskasutaja aktsepteerima ka seda, et vaidluste kohtulik lahendamine kuulub selle liikmesriigi jurisdiktsiooni, kelle avaliku sektori asutus lubas taaskasutamist.
- (21) Asjakohased kaitsemeetmed tuleks lugeda võetuks ka juhul, kui kolmandas riigis, millele isikustamata andmed edastatakse, on kehtestatud samaväärsed meetmed, mis tagavad andmete kaitse liidu õiguse alusel kohaldatava kaitsega sarnasel tasemel, eelkõige seoses ärisaladuste ja intellektuaalomandi õigusega. Kui seda õigustab märkimisväärne arv taotlusi kogu liidus seoses isikustamata andmete taaskasutamisega teatavates kolmandates riikides, võib komisjon selleks võtta vastu rakendusakte, milles kinnitatakse, et kolmas riik tagab kaitsetaseme, mis on sisuliselt samaväärne liidu õiguses sätestatud tasemega. Komisjon peaks hindama selliste rakendusaktide vajadust teabe põhjal, mille liikmesriigid esitavad Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu kaudu. Sellised rakendusaktid annaksid avaliku sektori asutustele kindluse, et avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete taaskasutamine asjaomases kolmandas riigis ei ohusta nimetatud andmete kaitstud olemust. Asjaomases kolmandas riigis pakutava kaitse taseme hindamisel tuleks eelkõige arvesse võtta nii üldist kui ka valdkondlikku asjakohast õigust, sealhulgas avaliku julgeoleku, riigikaitse-, riikliku julgeoleku ja kriminaalõigust, mis käsitleb isikustamata andmete juurdepääsu ja nende kaitset; kõnealuse kolmanda riigi avaliku sektori asutuste juurdepääsu edastatud andmetele; kolmandas riigis ühe või mitme sellise sõltumatu järelevalveasutuse olemasolu ja tulemuslikku toimimist, kes vastutavad sellise õiguskorra järgimise ja täitmise tagamise eest, mis tagab juurdepääsu kõnealustele andmetele; kolmandate riikide võetud rahvusvahelisi kohustusi seoses andmekaitsega või muid kohustusi, mis tulenevad õiguslikult siduvatest konventsioonidest või õigusaktidest, samuti selle kolmanda riigi osalemisest mitmepoolsetes või piirkondlikes süsteemides.

Seoses isikustamata andmete edastamisega kolmandasse riiki on eriti tähtis, et asjaomases kolmandas riigis oleksid andmevaldajate, avaliku sektori asutuste ja andmevahendusteenuse osutajate jaoks olemas toimivad õiguskaitsevahendid. Sellised kaitsemeetmed peaksid seega hõlmama kohtulikult kaitstavate õiguste ja toimivate õiguskaitsevahendite kättesaadavust. Sellised rakendusaktid ei tohiks piirata ühegi õigusliku kohustuse või lepingulise korra kohaldamist, mille taaskasutaja on juba võtnud või kehtestanud isikustamata andmete, eelkõige tööstusandmete kaitse huvides, ega avaliku sektori asutuste õigust kohustada taaskasutajaid täitma taaskasutamise tingimusi kooskõlas käesoleva määrusega.

- (22) Mõned kolmandad riigid võtavad vastu seadusi, määrusi ja muid õigusakte, mille eesmärk on isikustamata andmete otsene edastamine või neile valitsuse juurdepääsu tagamine liidu liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvate füüsiliste ja juriidiliste isikute kontrolli all. Kolmanda riigi kohtu või erikohtu või haldusasutuse otsuseid, millega nõutakse isikustamata andmete edastamist või neile andmetele juurdepääsu, peaks olema võimalik täitmisele pöörata, kui need põhinevad rahvusvahelisel lepingul, näiteks kolmanda riigi ja liidu või liikmesriigi vahel kehtival vastastikuse õigusabi lepingul. Mõnel juhul, eelkõige mis puudutab üksikisiku põhiõiguste või liikmesriigi põhihuvide kaitset riikliku julgeoleku või kaitse tagamisel, aga ka tundliku äriteabe või intellektuaalomandi õiguste

kaitset, võib tekkida olukord, kus kolmanda riigi õigusest tulenev isikustamata andmete edastamise või neile juurdepääsu võimaldamise kohustus on vastuolus kohustusega kaitsta selliseid andmeid liidu või liikmesriigi õiguse alusel, sealhulgas kõnealusest õigusest tulenevate lepinguliste kohustustega, mis puudutavad konfidentsiaalsust. Kui selliseid küsimusi reguleerivad rahvusvahelised lepingud puuduvad, peaks edastamine või juurdepääs isikustamata andmetele olema lubatud üksnes juhul, kui on kindlaks tehtud, et kolmanda riigi õigussüsteemis on nõutud haldusasutuse otsuse või kohtuotsuse põhjenduste ja proportsionaalsuse esitamine ja et haldusasutuse otsus või kohtuotsus on konkreetse iseloomuga ning selle adressaadi põhjendatud vaie või nõue vaadatakse läbi kolmanda riigi pädevas kohtus või erikohtus, kellel on õigus võtta nõuetekohaselt arvesse selliste andmete esitaja asjaomaseid õiguslikke huve.

Lisaks peaksid avaliku sektori asutused, andmete taaskasutamise õiguse saanud füüsilised või juriidilised isikud, andmevahendusteenuse osutajad ning tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid tagama eraõiguslike isikutega lepinguliste kokkulepete sõlmimisel, et liidus säilitatavatele isikustamata andmetele pääsetakse juurde või need edastatakse kolmandatesse riikidesse üksnes kooskõlas liidu või asjaomase liikmesriigi õigusega.

- (23) Selleks et suurendada usaldust liidu andmemajanduse vastu, on oluline, et liidu kodanike, avaliku sektori ja ettevõtjate suhtes kohaldataks kaitsemeetmeid, millega tagatakse kontroll nende strateegiliste ja tundlike andmete üle ning liidu õiguse, väärtuste ja standardite järgimine eelkõige turvalisuse, andmekaitse ja tarbijakaitse valdkonnas. Selleks et vältida ebaseaduslikku juurdepääsu isikustamata andmetele, peaksid avaliku sektori asutused, andmete taaskasutamise õigusega füüsilised või juriidilised isikud, andmevahendusteenuse osutajad ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid võtma isikustamata andmete talletamise süsteemidele juurdepääsu takistamiseks kõik mõistlikud meetmed, kasutades sealhulgas andmete krüpteerimist või ettevõtte tööstrateegiaid. Selleks tuleks tagada, et avaliku sektori asutused, andmete taaskasutamise õigusega füüsilised või juriidilised isikud, andmevahendusteenuse osutajad ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid järgiksid kõiki asjakohaseid liidu tasandi tehnilisi standardeid, tegevusjuhendeid ja sertifitseerimisnõudeid.
- (24) Selleks et suurendada usaldust taaskasutamismehhanismide vastu, võib osutada vajalikuks kehtestada kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega tulevaste konkreetsete liidu seadusandlike aktide alusel väga tundlikuks peetavate teatavat liiki isikustamata andmete suhtes rangemad tingimused seoses andmete edastamisega kolmandatesse riikidesse, kui selline edastamine võib ohustada liidu avaliku poliitika eesmärke. Näiteks tervishoiu valdkonnas võiks väga tundlikeks terviseandmeteks pidada teatavaid andmestikke, mida hoiavad rahvatervise süsteemis osalejad, näiteks riiklikud haiglad. Muud asjaomased sektorid hõlmavad transporti, energeetikat, keskkonda ja rahandust. Selleks et tagada ühtlustatud tavad kogu liidus, tuleks sellised väga tundlikud isikustamata avalikud andmed määratleda liidu õiguses, näiteks Euroopa terviseandmeruumi või muu valdkondliku õiguse kontekstis. Selliste andmete kolmandatesse riikidesse edastamise tingimused tuleks sätestada delegeeritud õigusaktides. Tingimused peaksid olema proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja vajalikud, et kaitsta kindlaksmääratud õiguspäraseid liidu avaliku poliitika eesmärke, nagu rahvatervise kaitse, ohutus, keskkond, kõlblus, tarbijakaitse, eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse. Tingimused peaksid vastama riskidele, mis on kindlaks tehtud seoses selliste andmete tundlikkusega, sealhulgas seoses üksikisikute tagasituvastuse ohuga. Sellised tingimused võiksid hõlmata edastamise või tehnilise korra suhtes kohaldatavaid tingimusi, nagu nõue kasutada turvalist töötlemiskeskkonda, ning piiranguid seoses andmete taaskasutamisega kolmandates riikides või isikute kategooriatega, kellel on õigus edastada selliseid andmeid kolmandatesse riikidesse või kellel on juurdepääs andmetele kolmandas riigis. Erandjuhtudel võivad need tingimused sisaldada ka piiranguid andmete edastamiseks kolmandatesse riikidesse, et kaitsta avalikke huve.
- (25) Avaliku sektori asutustel peaks olema võimalik nõuda tasu andmete taaskasutamise eest, kuid samuti peaks neil olema võimalik lubada andmete taaskasutamist allahinnatud tasu eest või tasuta, näiteks teatavat liiki taaskasutamise puhul, nagu mitteäriline või teadusuuringute eesmärgil taaskasutamine või taaskasutamine VKEdes ja idufirmades, kodanikuühenduste ja haridusasutuste poolt, et kooskõlas riigiabi õigusnormidega pakkuda stiimuleid sellisele taaskasutamisele ning soodustada sealäbi teadusuuringuid ja innovatsiooni ning toetada ettevõtjaid, mis on tähtsad innovatsiooniallikad ja millel on asjakohaste andmete kogumine tavaliselt keerulisem. Selles konkreetses kontekstis tuleks teadusuuringute eesmärke mõista nii, et need sisaldavad ükskõik milliseid teadusuuringutega

seotud eesmärgi asjaomase teadusasutuse organisatsioonilisest või finantsstruktuurist olenemata, välja arvatud sellised ettevõtjate teadusuuringud, mille eesmärk on toodete või teenuste arendamine, täiustamine või optimeerimine. Sellised tasud peaksid olema läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja piirduma vajalike tekkinud kuludega ega tohiks piirata konkurentsi. Selliste taaskasutajakategooriate loetelu, kelle suhtes kehtestatakse allahinnatud tasu või tasu ei kehtestata, tuleks avalikustada koos loetelu koostamisel kasutatud kriteeriumidega.

- (26) Avaliku sektori asutuste valduses olevate konkreetsete andmekategooriate taaskasutamiseks stiimulite pakkumiseks peaksid liikmesriigid looma ühtse teabepunkti, mis toimiks ühenduslülina taaskasutajatele, kes soovivad kõnealuseid andmeid taaskasutada. Teabepunktil peaks olema valdkondadevaheline pädevus ja see peaks vajaduse korral täiendama valdkondliku tasandi korraldust. Ühtne teabepunkt peaks saama päringute või taaskasutamistaotluste edastamisel tugineda automatiseeritud vahenditele. Edastamisprotsessis tuleks tagada piisav inimjärelvalve. Selleks võiks kasutada juba olemasolevat praktilist korraldust, näiteks avatud andmete portaale. Ühtsel teabepunktil peaks olema varaloend, mis sisaldab ülevaadet kõigist kättesaadavatest andmeallikatest sealhulgas vajaduse korral sellistest andmeallikatest, mis on kättesaadavad valdkondlikest, piirkondlikest või kohalikest teabepunktidest, ning kus on esitatud kättesaadavaid andmeid kirjeldav asjakohane teave. Lisaks peaksid liikmesriigid määrama või looma pädevad asutused või hõlbustama nende loomist, et toetada avaliku sektori asutuste tegevust, mis võimaldab teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kaitstud andmete taaskasutamist. Nende asutuste ülesannete hulka võib kuuluda andmetele juurdepääsu võimaldamine, kui see on liidu või riigisisese valdkondliku õigusega ette nähtud. Kõnealused pädevad asutused peaksid pakkuma avaliku sektori asutustele abi seoses tippasemel tehnikaga, sealhulgas sellega, kuidas andmeid kõige paremini struktureerida ja säilitada, et teha need kergesti kättesaadavaks, eelkõige rakendusliidest kaudu, ning teha andmed koostalitlusvõimeliseks, ülekantavaks ja otsitavaks, võttes arvesse andmetöötuse parimaid tavasid ning kõiki kehtivaid õiguslikke ja tehnilisi standardeid, aga ka teabe privaatsust kaitsvat andmeanalüüsi võimaldavate turvaliste andmetöötluskeskkondade tagamise parimaid tavasid.

Pädevad asutused peaksid tegutsema vastavalt avaliku sektori asutustelt saadud juhistele. Selline abistruktuur peaks aitama andmesubjektidel ja -valdajatel hallata nõusolekuid või taaskasutuslubasid, sealhulgas nõusolekuid ja lubasid teatavates teadusuuringuvaldkondades, kui järgitakse teadusuuringute tunnustatud eetikanorme. Pädevatel asutustel ei tohiks olla järelvalvefunktsiooni, mis on jäetud määruks (EL) 2016/679 sätestatud järelvalveasutustele. Ilma et see piiraks andmekaitseasutuste järelvalvevolitusi, peaks andmetöötuse eest vastutama andmeregistri eest vastutav avaliku sektori asutus, kes jääb isikuandmete puhul vastutavaks töötlejaks määruks (EL) 2016/679 kohaselt. Liikmesriikidel võib olla üks või mitu pädevat asutust, kes võivad tegutseda eri valdkondades. Pädevate asutustena võivad tegutseda ka avaliku sektori asutuste sisetalitused. Pädev asutus võib olla avaliku sektori asutus, kes abistab muid avaliku sektori asutusi andmete taaskasutamise lubamisel, kui see on asjakohane, või avaliku sektori asutus, kes lubab taaskasutamist ise. Muude avaliku sektori asutuste abistamine peaks hõlmama vastava taotluse korral nende teavitamist parimate tavade kohta käesolevas määruks sätestatud nõuete täitmiseks, nagu tehnilised vahendid turvalise töötlemiskeskonna kättesaadavaks tegemiseks või eraelu puutumatuse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks, kui käesoleva määruks kohaldamisala võimaldab juurdepääsu andmete taaskasutamisele.

- (27) Andmevahendusteenuse osutajad peaksid olema andmemajanduses kesksel kohal, eelkõige ettevõtjatevahelise vabatahtliku andmeajamise tavade toetamisel ja edendamisel või andmeajamise hõlbustamisel liidu või riigisisese õiguse kehtestatud kohustuste täitmise kontekstis. Nendest võiks saada vahend, mis hõlbustab suure hulga asjakohaste andmete vahetamist. Eri osalejaid ühendavaid teenuseid pakkuvad andmevahendusteenuse osutajad, kelle hulka võivad kuuluda avaliku sektori asutused, võivad aidata kaasa andmete tõhusale koondamisele ja kahepoolse andmeajamise hõlbustamisele. Spetsialiseerunud andmevahendusteenustel, mis on sõltumatud nii andmesubjektidest ja -valdajatest kui ka -kasutajatest, võib olla hõlbustav roll uute andmepõhiste ökosüsteemide tekkimisel, mis ei sõltu ühestki märkimisväärse turujõuga osalejast, võimaldades andmepõhisele majandusele mittediskrimineerivat juurdepääsu igas suuruses ettevõtjatele, eelkõige VKEdele ja idufirmadele, kelle rahalised, õiguslikud ja halduslikud vahendid on piiratud. See on eriti oluline ühtsete Euroopa andmeruumide loomise kontekstis, mis on eesmärgi- või sektoripõhised või sektoriüleised koostalitlusvõimelised ühtsete standardite ja tavade raamistikud, mille raames jagatakse või töödeldakse ühiselt andmeid muu hulgas uute toodete ja teenuste väljatöötamiseks, teadusuuringuteks või kodanikuühiskonna algatusteks. Andmevahendusteenused võivad hõlmata kahepoolset või mitmepoolset andmevahetust või selliste platvormide või andmebaaside loomist, mis võimaldavad andmeid vahetada või ühiselt kasutada, aga ka muu eritaristu loomist andmesubjektide ja -valdajate kokkuviiamiseks andmekasutajatega.

- (28) Käesoleva määrusega tuleks reguleerida teenuseid, mille eesmärk on luua tehniliste, õiguslike või muude vahendite abil ärisuhted andmete jagamiseks määramatu arvu ühelt poolt andmesubjektide ja andmevaldajate ning teiselt poolt andmekasutajate vahel, sealhulgas andmesubjektide õiguste kasutamise eesmärgil seoses isikuandmetega. Kui ettevõtjad või muud üksused pakuvad andmetega seotud mitmeid eri teenuseid, peaks käesolev määrus hõlmama üksnes tegevusi, mis on otseselt seotud andmevahendusteenuste osutamisega. Andmevahendusteenusena käesoleva määruse tähenduses ei tohiks käsitada pilvsalvestuse, analüüsi- või andmejälgimistarkvara pakkumist, veebibrauserite või veebibrauserite pistikprogrammide pakkumist või e-posti teenust, kui sellised teenused pakuvad andmesubjektidele või -valdajatele üksnes tehnilisi vahendeid andmete jagamiseks teistega ning nende vahendite pakkumise eesmärgiks ei ole andmevaldajate ja -kasutajate vaheliste ärisuhete loomine ning need ei võimalda andmevahendusteenuse osutajal saada teavet ärisuhete loomise kohta andmejälgimise eesmärgil. Andmevahendusteenused oleks näiteks andmeturud, kus ettevõtjad saaksid andmed teistele kättesaadavaks teha, või kõigile huvitatud isikutele näiteks ühtsete Euroopa andmeruumide raames avatud andmejälgimise ökosüsteemide orkestraatorid, aga ka andmekogumid, mille on ühiselt loonud mitu juriidilist või füüsilist isikut eesmärgiga litsentsida selliste andmekogumite kasutamist kõigile huvitatud isikutele viisil, et kõik andmekogumitesse panustavad osalejad saaksid oma panuse eest tasu.

Selle hulka ei kuuluks andmeteenused, millega saadakse andmeid andmevaldajatelt ja koondatakse, rikastatakse või muundatakse andmeid neile olulise lisaväärtuse andmiseks ning litsentsitakse saadud andmete kasutamine andmekasutajatele, loomata andmevaldajate ja -kasutajate vahel ärisuhet. Selle hulka ei kuuluks ka teenused, mida kasutab vaid üks andmevaldaja, et kõnealuse andmevaldaja vallatavaid andmeid saaks kasutada, või mida kasutavad suletud grupina mitu juriidilist isikut, sealhulgas tarnija- või kliendisuhete või lepingulise koostöö puhul, eelkõige sellised teenused, mille peamine eesmärk on tagada asjade internetiga ühendatud seadmete ja objektide toimimine.

- (29) Käesoleva määrusega ei tohiks reguleerida teenuseid, mille puhul keskendutakse autoriõigusega kaitstud sisu vahendamisele, näiteks direktiivi (EL) 2019/790 artikli 2 punktis 6 kindlaks määratud veebisisu jagamise teenuse osutajad. Käesoleva määruse kohaldamisel ei tohiks käsitada andmevahendusteenuse osutajana Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 600/2014 ⁽²⁷⁾ artikli 2 lõike 1 punktis 35 määratletud kauplemiskoondteabe pakkujaid ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 ⁽²⁸⁾ artikli 4 punktis 19 määratletud kontoteabe teenuse pakkujaid. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada teenuste suhtes, mida pakuvad avaliku sektori asutused, et hõlbustada avaliku sektori asutuste valduses olevate kaitstud andmete taaskasutamist kooskõlas käesoleva määrusega või mis tahes muude andmete kasutamist, kui nende teenuste eesmärk ei ole ärisuhete loomine. Käesoleva määrusega reguleeritud andmealtruismiorganisatsioone ei tuleks käsitada andmevahendusteenuste pakkujana, kui nimetatud teenustega ei looda ärisuhet ühelt poolt potentsiaalsete andmekasutajate ning teiselt poolt andmesubjektide ja -valdajate vahel, kes teevad andmed kättesaadavaks altruistlikel põhjustel. Käesoleva määruse kohaldamisel ei tohiks andmevahendusteenustena käsitada muid teenuseid, mille eesmärk ei ole ärisuhete loomine, näiteks andmehoidlad, mille eesmärk on võimaldada teadusuuringuandmete taaskasutamist kooskõlas avatud juurdepääsu põhimõtetega.
- (30) Andmevahendusteenuste erikategooria hõlmab selliseid teenuseosutajaid, kes pakuvad oma teenuseid andmesubjektidele. Sellised andmevahendusteenuse osutajad püüavad suurendada andmesubjektide tegevusvõimekust ja eelkõige kontrolli nendega seotud andmete üle. Sellised teenuseosutajad aitaksid üksikisikutel kasutada määrusest (EL) 2016/679 tulenevaid õigusi, eelkõige anda ja tagasi võtta oma nõusolekut andmetöötluseks, enda andmetele juurdepääsu õigust, õigust parandada ebatäpseid isikuandmeid, õigust andmete kustutamisele või õigust olla unustatud, õigust andmetöötluse piiramisele ja andmete ülekantavuse õigust, mis võimaldab andmesubjektidel viia oma isikuandmeid ühe vastutava andmetöötleja juurest teise juurde. Sellega seoses on tähtis, et selliste teenuseosutajate ärimudel tagaks, et ei esine vastuolulisi stiimuleid, mis kutsuksid üksikisikuid üles kasutama selliseid teenuseid selleks, et teha töötlemise eesmärgil kättesaadavaks rohkem nendega seotud andmeid, kui see oleks nende huvides. See võiks hõlmata üksikisikute nõustamist nende kohta käivate andmete võimaliku kasutuse kohta ning andmekasutajate hoolsuskohustuse kontrolli tegemist, enne kui neil lubatakse andmesubjektidega ühendust võtta, et vältida pettusi. Teatavates olukordades võiks olla soovitatav koondada tegelikud andmed isikuandmete ruumi, et isikuandmete ja eraelu puutumatuse paremaks kaitsmiseks oleks võimalik isikuandmeid töödelda selles ruumis ilma kolmandatele isikutele edastamata. Sellised isikuandmete ruumid võivad

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EÜ ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

sisaldada staatilisi isikuandmeid, nagu nimi, aadress või sünniaeg, aga ka dänäamilisi andmeid, mida üksikisik genereerib näiteks internetiteenuse või asjade internetiga ühendatud objekti abil. Neid võib kasutada ka kontrollitud isikuandmete, näiteks passi numbrid või sotsiaalkindlustusandmed, ja tõendite, näiteks juhiloa, diplomid või pangakonto andmed, säilitamiseks.

- (31) Andmekooperatiivid püüavad saavutada mitmeid eesmäärke, eelkõige tugevdada üksikisikute positsiooni teadlike valikute tegemisel enne andmekasutuseks nõusoleku andmist, mõjutades andmekasutajate organisatsioonide andmekasutusega seotud tingimusi viisil, mis tagab rühma individuaalsetele liikmetele paremad valikuvõimalused, või võimaluse korral leides lahendusi rühma individuaalsete liikmete vastandlikele seisukohtadele seoses sellega, kuidas andmeid kasutada, kui need on seotud mitme kõnealusesse rühma kuuluva andmesubjektiga. Sellega seoses on tähtis mõista, et määrusest (EL) 2016/679 tulenevad õigused on andmesubjekti isiklikud õigused ja et andmesubjektid ei saa sellistest õigustest loobuda. Andmekooperatiivid võiksid olla kasulikud ka üksikettevõtjad ning VKEd jaoks, kes on andmeajamise alaste teadmiste poolest sageli võrreldavad üksikisikutega.
- (32) Selleks et suurendada usaldust selliste andmevahendusteenuste vastu, eelkõige seoses andmekasutuse ning andmesubjektide ja andmevaldajate kehtestatud tingimuste täitmisega, on vaja luua liidu tasandi õigusraamistik, milles kehtestatakse selliste andmevahendusteenuste usaldusväärse osutamiseiga seotud põhjalikult ühtlustatud nõuded ning mida rakendavad pädevad asutused. Nimetatud raamistik aitab tagada, et andmesubjektidel ja andmevaldajatel ning andmekasutajatel on kooskõlas liidu õigusega parem kontroll oma andmetele juurdepääsu ja nende kasutamise üle. Komisjon võiks samuti edendada ja hõlbustada tegevusjuhendite väljatöötamist liidu tasandil, kaasates asjaomaseid sidusrühmi, eelkõige koostalitlusvõime valdkonnas. Nii olukordades, kus andmeajamine leiab aset ettevõtjate vahel, kui ka olukordades, kus andmeajamine toimub ettevõtja ja tarbija vahel, peaksid andmevahendusteenuse osutajad pakkuma uut, euroopalikku andmevalduse viisi, eristades andmepõhises majanduses andmete esitamist, vahendamist ja kasutamist. Andmevahendusteenuse osutajad võiksid ühtlasi teha kättesaadavaks spetsiaalse tehnilise taristu andmesubjektide ja andmevaldajate ühendamiseks andmekasutajatega. Sellega seoses on eriti oluline kujundada kõnealust taristut nii, et VKEd ja idufirmad ei puutuks kokku tehniliste või muude takistustega, mis ei lase neil andmepõhises majanduses osaleda.

Andmevahendusteenuse osutajatel peaks olema lubatud pakkuda andmevaldajatele või andmesubjektidele täiendavaid erivahendeid ja -teenuseid, mille konkreetne eesmärk on hõlbustada andmete vahetamist, näiteks andmete ajutine säilitamine, hooldamine, teisendamine, anonüümimine ja pseudonüümimine. Neid vahendeid ja teenuseid tuleks kasutada üksnes andmevaldaja või andmesubjekti selgesõnalisel taotlusel või nõusolekul, ning sellega seoses pakutavad kolmandate isikute vahendid ei tohiks andmeid kasutada muudel eesmärkidel. Samal ajal peaks andmevahendusteenuse osutajatel olema lubatud vahetatavaid andmeid kohandada, et parandada andmete kasutatavust andmekasutajate jaoks, kui andmekasutaja seda soovib, või parandada koostalitlusvõimet, näiteks teisendades andmed konkreetse vormingusse.

- (33) Oluline on võimaldada andmete ajamiseks konkurentsipõhist keskkonda. Andmevaldajate, andmesubjektide ja andmekasutajate usalduse ja kontrolli suurendamise tagamise võtmelement andmevahendusteenustes on andmevahendusteenuse osutajate neutraalsus seoses andmevaldajate või andmesubjektide ja andmekasutajate vahel vahetatavate andmetega. Seetõttu on vajalik, et andmevahendusteenuse osutajad osaleksid tehingutes ainult vahendajatena ega kasutaks vahetatud andmeid ühelgi muul eesmärgil. Andmevahendusteenuste äritingimused, sealhulgas nende hinnakujundus, ei tohiks sõltuda sellest, kas potentsiaalne andmevaldaja või andmekasutaja kasutab sama andmevahendusteenuse osutaja või temaga seotud üksuse osutatavaid muid teenuseid, sealhulgas salvestamis-, analüüsi-, tehisintellekti- või muid andmepõhiseid rakendusi, ja millises ulatuses andmevaldaja või andmekasutaja selliseid muid teenuseid kasutab. See nõuab ka andmevahendusteenuse ja muude osutatavate teenuste struktuurset eraldamist, et vältida huvide konflikti. See tähendab, et andmevahendusteenust tuleks osutada juriidilise isiku kaudu, kes ei ole seotud kõnealuse andmevahendusteenuse osutaja muu tegevusega. Siiski peaks andmevahendusteenuse osutajatel olema võimalik kasutada andmevaldaja esitatud andmeid oma andmevahendusteenuste täiustamiseks.

Andmevahendusteenuse osutajatel peaks olema võimalik pakkuda andmevaldajatele, andmesubjektidele ja andmekasutajatele andmevahetuse hõlbustamiseks enda või kolmandate isikute vahendeid, näiteks vahendeid andmete teisendamiseks või hooldamiseks, seda üksnes andmesubjekti või andmevaldaja selgesõnalisel taotlusel või nõusolekul. Selles kontekstis pakutavad kolmandate isikute vahendid ei tohi kasutada andmeid muudel kui andmevahendusteenustega seotud eesmärkidel. Andmevahendusteenuse osutajatel, kes vahendavad andmete

vahetamist andmesubjektidest üksikisikute ja andmekasutajatest juriidiliste isikute vahel, peaks lisaks olema usaldussuhtest tulenev kohustus üksikisikute ees, mis tagaks, et nad tegutsevad andmesubjektide parimates huvides. Andmevahendusteenuse osutaja mis tahes tegevusest tuleneva materiaalse ja mittemateriaalse kahju ning kahjulike mõjuritega seotud vastutusalaseid küsimusi võiks käsitleda asjaomases lepingus, tuginedes riiklikule vastutuskorrale.

- (34) Andmevahendusteenuse osutajad peaksid võtma mõistlikke meetmeid, et tagada sektorisisene ja eri sektorite vaheline koostalitlusvõime siseturu nõuetekohase toimimise eesmärgil. Mõistlikud meetmed võiksid hõlmata olemasolevate üldkasutatavate standardite järgimist sektoris, kus andmevahendusteenuse osutaja tegutseb. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu peaks vajaduse korral soodustama täiendavate valdkondlike standardite kujunemist. Andmevahendusteenuse osutajad peaksid õigeaegselt rakendama andmevahendusteenuste koostalitlusvõime meetmeid, mille on vastu võtnud Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu.
- (35) Käesolev määrus ei tohiks piirata andmevahendusteenuse osutajate kohustust järgida määrust (EL) 2016/679 ega järelevalveasutuste kohustust tagada kõnealuse määruse järgimine. Andmevahendusteenuse osutajate poolt isikuandmete töötlemisel ei peaks käesolev määrus mõjutama isikuandmete kaitset. Kui andmevahendusteenuse osutajad on määruks (EL) 2016/679 määratletud vastutavad töötledjad või volitatud töötledjad, peavad nad järgima selle määruse norme.
- (36) Andmevahendusteenuse osutajatelt oodatakse, et nad oleksid kehtestanud menetlused ja meetmed, et määrata karistused pettuse või kuritarvituse eest seoses isikutega, kes püüavad saada juurdepääsu oma andmevahendusteenuse osutajate teenuste kaudu, sealhulgas sellised meetmed nagu teenusetingimusi või kehtivat õigust rikkuvate andmekasutajate väljajätmine.
- (37) Lisaks peaksid andmevahendusteenuse osutajad võtma meetmeid, et tagada konkurentsioiguse järgimine ning olema kehtestanud selleks vajalikud menetlused. See kehtib eelkõige olukordades, kus andmete jagamine võimaldab ettevõtjatel saada teadlikuks oma tegelike või potentsiaalsete konkurentide turustrateegiatest. Konkurentsi seisukohast tundlik teave hõlmab tavaliselt teavet kliendiandmete, tulevaste hindade, tootmiskulude, koguste, käibe, müügi või tootmisvõimsuse kohta.
- (38) Andmevahendusteenuste jaoks tuleks kehtestada teavitamiskord, et tagada liidus usaldusväärset andmevahetustel põhinev andmehaldus. Usaldusväärsest keskkonnast oleks kõige parem kasu saada, kui andmevahendusteenuste osutamiseks kehtestataks konkreetsed nõuded, ilma et selliste teenuste osutamiseks oleks vaja andmevahenduse pädeva asutuse sõnaselget otsust või haldusakti. Teavitamiskord ei tohiks tekitada VKEdele, idufirmadele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele põhjendamatuid takistusi ning see peaks vastama mittediskrimineerimise põhimõttele.
- (39) Selleks et toetada teenuste tulemuslikku piiriülest osutamist, tuleks andmevahendusteenuse osutajalt nõuda teate saatmist üksnes andmevahenduse pädevale asutusele liikmesriigis, kus asub tema peamine tegevuskoht või seaduslik esindaja. Teade ei peaks sisaldama enam kui lihtsalt deklaratsiooni kavatsuse kohta osutada selliseid teenuseid ning sellele lisaks tuleks esitada üksnes käesolevas määruks sätestatud teave. Sellise teate saatmise järel peaks andmevahendusteenuse osutajal olema võimalik alustada tegevust mis tahes teises liikmesriigis ilma täiendavate teavitamiskohustusteta.
- (40) Käesolevas määruks sätestatud teavitamismenetlus ei tohiks piirata andmevahendusteenuste osutamise suhtes valdkondliku õigus alusel kohaldatavaid konkreetseid täiendavaid norme.
- (41) Andmevahendusteenuse osutaja peamine tegevuskoht liidus peaks olema koht, kus asub tema juhatus liidus. Andmevahendusteenuse osutaja peamine tegevuskoht liidus tuleks kindlaks määrata objektiivsete kriteeriumide alusel ning see peaks eeldama tegelikku ja tulemuslikku juhtimistegevust. Andmevahendusteenuse osutaja tegevus peaks samuti vastama selle liikmesriigi õigusele, kus asub tema peamine tegevuskoht.

- (42) Selleks et tagada andmevahendusteenuse osutajate vastavus käesoleva määrusega, peaks nende peamine tegevuskoht olema liidus. Kui väljapool liitu asuva andmevahendusteenuse osutaja, osutab teenuseid liidu piires, peaks ta määrama endale seadusliku esindaja. Seadusliku esindaja määramine on sellistel juhtudel vajalik, kuna sellised andmevahendusteenuse osutajad käitlevad nii isikuandmeid kui ka konfidentsiaalseid äriandmeid, mistõttu tuleb hoolikalt jälgida, kas andmevahendusteenuse osutajad täidavad käesolevat määrust. Selgitamaks välja, kas selline andmevahendusteenuse osutaja osutab teenuseid liidu piires, tuleks kindlaks teha, kas on ilmne, et andmevahendusteenuse osutaja kavatseb osutada teenuseid ühes või mitmes liikmesriigis asuvatele isikutele. Sellise kavatsuse kindlakstegemiseks ei tohiks piisavaks pidada üksnes asjaolu, et liidus on juurdepääs andmevahendusteenuse osutaja veebisaidile, e-posti aadressile või muudele kontaktandmetele, samuti ei tohiks piisata andmevahendusteenuse osutaja tegevuskohariigiks oleva kolmanda riigi üldkasutatava keele kasutamisest. Samas võivad andmevahendusteenuse osutaja kavatsuse pakkuda teenuseid liidu piires ilmseks muuta sellised asjaolud nagu ühes või mitmes liikmesriigis üldiselt kasutatava keele või vääringu kasutamine koos võimalusega tellida teenuseid selles keeles või liidus paiknevate kasutajate nimetamine.

Määratud seaduslik esindaja peaks tegutsema andmevahendusteenuse osutaja nimel ning andmevahenduse pädevatel asutustel peaks olema lisaks andmevahendusteenuse osutajale või tema asemel võimalik pöörduda seadusliku esindaja poole muu hulgas eesmärgiga rikkumise korral algatada väljapool liitu asuva andmevahendusteenuse osutaja suhtes menetlus nõuete täitmise tagamiseks. Seaduslik esindaja peaks olema andmevahendusteenuse osutaja kirjaliku volitusega määratud tegutsema andmevahendusteenuse osutaja nimel seoses kohustustega, mida viimane peab käesoleva määruse kohaselt täitma.

- (43) Selleks et aidata andmesubjektidel ja andmevaldajatel liidus tunnustatud andmevahendusteenuse osutajaid hõlpsasti ära tunda ja seeläbi suurendada usaldust nende vastu, tuleks lisaks märgisele „liidus tunnustatud andmevahendusteenuse osutaja“ kehtestada kogu liidus äratuntav ühtne logo.
- (44) Andmevahenduse pädevad asutused, kes on määratud jälgima andmevahendusteenuse vastavust käesoleva määruse nõuetele, tuleks valida vastavalt nende suutlikkusele ja asjatundlikkusele horisontaalses või valdkondlikus andmeajamises. Nad peaksid olema oma ülesannete täitmisel sõltumatud mis tahes andmevahendusteenuse osutajast ning läbipaistvad ja erapooletud. Liikmesriigid peaksid teatama komisjonile andmevahenduse pädevate asutuste nimed. Andmevahenduse pädevate asutuste volitused ja pädevused ei tohiks piirata andmekaitseasutuste volitusi. Eelkõige peaks andmevahenduse pädev asutus kõigis küsimustes, mille puhul tuleb hinnata kooskõla määrusega (EL) 2016/679, taotlema vajaduse korral kõnealuse määruse kohaselt asutatud pädeva järelevalveasutuse arvamust või otsust.
- (45) Andmesubjektide teadval nõusolekul vabatahtlikult kättesaadavaks tehtud andmete või andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud isikustamata andmete kasutamisel on suur potentsiaal üldhuvi eesmärkide saavutamiseks. Selliste eesmärkide hulka kuulusid tervishoid, kliimamuutuste vastane võitlus, liikuvuse parandamine, ametliku statistika arendamine, tegemise ja levitamise hõlbustamine, avalike teenuste osutamise parandamine või avaliku poliitika kujundamine. Üldhuvi eesmärkide hulka tuleks lugeda ka teadusuuringute toetamine. Käesoleva määruse eesmärk peaks olema aidata luua andmealtruismi alusel kättesaadavaks tehtavaid piisavalt suuri andmekogusid, et võimaldada andmeanalüüsi ja masinõpet, seda ka liiduüleselt. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks võiksid liikmesriigid kehtestada organisatsioonilise või tehnilise korra või mõlemad, mis hõlbustaks andmealtruismi. Selline kord võiks hõlmata hõlpsasti kasutatavate vahendite kättesaadavust andmesubjektidele või andmevaldajatele nende andmete altruistlikuks kasutamiseks nõusoleku või loa andmiseks, teadlikkuse suurendamise kampaaniate korraldamist või pädevate asutuste vahelist struktureeritud teabevahetust selle kohta, kuidas andmealtruism avalikule poliitikale kasu toob, näiteks liikluskorralduse parandamise, rahvatervise ja kliimamuutuste vastase võitluse puhul. Selleks peaksid liikmesriigid saama kehtestada ka andmealtruismi riikliku poliitika. Andmesubjektidel peaks olema võimalik saada hüvitist üksnes kulude eest, mis neil tekivad, kui nad teevad oma andmed kättesaadavaks üldhuvi eesmärgil.
- (46) Tunnustatud andmealtruismi organisatsioonide registreerimine ja märgise „liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon“ kasutamine võiks eeldatavasti viia andmehoidlate asutamiseni. Ühes liikmesriigis tehtud registrikanne kehtiks kõikjal liidus ja peaks hõlbustama andmete piiriülest kasutamist liidus ning mitut liikmesriiki hõlmavate andmekogumite teket. Andme valdajad saaksid anda loa töödelda oma isikustamata andmeid mitmesugustel eesmärkidel, mis ei ole loa andmise ajal kindlaks määratud. Kui sellised tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid

vastaksid käesolevas määruses sätestatud nõuetele, peaks see andma kindlustunde, et altruistlikult kättesaadavaks tehtud andmed teenivad üldhuvi eesmärgi. See kindlustunne peaks ennekõike tulenema tegevuskohast või seaduslikust esindajast liidus, samuti nõudest, et tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid on mittetulunduslikud organisatsioonid, läbipaistvusnõuetest ja konkreetsetest kaitsemeetmetest, mille eesmärk on kaitsta andmesubjektide ja ettevõtjate õigusi ja huve.

Täiendavate kaitsemeetmete hulka peaks kuuluma võimalus töödelda asjaomaseid andmeid tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide käitatavas turvalises töötlemiskeskkonnas, järelevalvemehhanismid, nagu eri liiki eetikanõukogud, millesse kuuluvad kodanikuühiskonna esindajad, et tagada vastutava töötleja poolne rangete teaduseetika normide järgimine ja põhiõiguste kaitse, tõhusad ja selgelt teatavaks tehtud tehnilised vahendid nõusoleku mis tahes hetkel tagasivõtmiseks või selle muutmiseks vastavalt vastutavate töötlejate teavitamiskohustusele, mis tuleneb määrusest (EL) 2016/679, samuti vahendid, mis võimaldavad andmesubjektidel hoida end kursis nende poolt kättesaadavaks tehtud andmete kasutamisega. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonina registreerimine ei tohiks olla andmealtruismialase tegevuse eeltingimus. Komisjon peaks delegeritud õigusaktidega vastu võtma eeskirja, mis on välja töötatud tihedas koostöös andmealtruismiorganisatsioonide ja asjaomaste sidusrühmadega, ning tegema selle eeskirja järgimise tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonina registreerumiseks nõutavaks.

- (47) Selleks et aidata andmesubjektidel ja andmevaldajatel hõlpsasti ära tunda ja seeläbi suurendada usaldust nende vastu, tuleks kehtestada kogu liidus äratuntav ühtne logo. Ühtsele logole tuleks lisada QR-kood lingiga liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikule registrile.
- (48) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada selliste üksuste asutamist, korraldust ja toimimist, kelle eesmärk on tegeleda andmealtruismiga liikmesriigi õiguse alusel ning mis tugineb liikmesriigi õiguse kohastele nõuetele mittetulundusühendusena tegutsemise kohta selles liikmesriigis.
- (49) Käesolev määrus ei tohiks piirata selliste üksuste asutamist, korraldust ja toimimist, mis ei ole avaliku sektori asutused ja mis jagavad andmeid ja sisu avatud litsentside alusel, aidates sellega kaasa kõigile kättesaadavate ühiste vahendite loomisele. See peaks hõlmama avatud ühiseid teadmiste jagamise platvorme, avatud juurdepääsuga teadus- ja akadeemilisi andmekogusid, avatud lähtekoodiga tarkvara arendusplatvorme ja avatud juurdepääsuga sisu koondamise platvorme.
- (50) Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonidel peaks olema võimalik koguda asjaomaseid andmeid füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt otse või töödelda teiste kogutud andmeid. Kogutud andmeid võiks töödelda andmealtruismiorganisatsioonid nende enda kehtestatud eesmärkidel või, kui see on asjakohane, võiksid nad lubada kolmandatel isikutel kogutud andmeid nimetatud eesmärkidel töödelda. Kui tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid on vastutavad töötlejad või volitatud töötlejad, nagu on määratletud määruses (EL) 2016/679, peavad nad järgima selle määruse sätteid. Üldjuhul tugineks andmealtruism andmesubjektide nõusolekule määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti a ja artikli 9 lõike 2 punkti a tähenduses, mis peaks olema kooskõlas kõnealuse määruse artiklite 7 ja 8 kohaste seaduslikule nõusolekule esitatavate nõuetega. Määruse (EL) 2016/679 kohaselt võiks teadusuuringute eesmärki toetada nõusolek, mis antakse teatavate teadusuuringute valdkondade jaoks, kui see on kooskõlas teadusuuringute tunnustatud eetikanormidega, või ainult teatavate teadusuuringute valdkondade või teadusprojektide osade jaoks. Määruse (EL) 2016/679 artikli 5 lõike 1 punktiga b on ette nähtud, et isikuandmete edasist töötlemist teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil ei loeta määruse (EL) 2016/679 artikli 89 lõike 1 kohaselt algsete eesmärkidega vastuolus olevaks. Isikustamata andmete puhul peaksid kasutuspiirangud sisalduma andmevaldaja antud loas.
- (51) Andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused, kes on määratud jälgima tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide vastavust käesoleva määruse nõuetele, tuleks valida vastavalt nende suutlikkusele ja asjatundlikkusele ning nad peaksid olema oma ülesannete täitmisel sõltumatud kõigist andmealtruismiorganisatsioonidest. Nad peaksid olema läbipaistvad ja erapooletud. Liikmesriigid peaksid teatama komisjonile kõnealuste altruismiorganisatsioonide registreerivate pädevate asutuste nimed. Altruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste volitused ei tohiks piirata andmekaitseasutuste volitusi. Elukõige peaks altruismiorganisatsioonide registreeriv pädev asutus kõigis küsimustes, mille puhul tuleb hinnata kooskõla määrusega (EL) 2016/679, taotlema vajaduse korral kõnealuse määruse kohaselt asutatud pädeva järelevalveasutuse arvamust või otsust.

- (52) Usalduse suurendamiseks ning suurema õiguskindluse ja kasutajasõbralikkuse tagamiseks nõusoleku andmise ja tagasivõtmise puhul, eriti seoses altruistlikult kättesaadavaks tehtud andmete kasutamisega teadusuuringute ja statistika eesmärgil, tuleks välja töötada Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm, mida tuleks kasutada andmete altruistliku jagamise korral. Selline vorm peaks aitama muuta andmesubjektide jaoks läbipaistvamaks seda, et juurdepääs nende andmetele ja selliste andmete kasutamine toimub vastavalt nende antud nõusolekule ja lisaks sellele täielikus kooskõlas andmekaitse normidega. Samuti peaks see lihtsustama nõusoleku andmist ja tagasivõtmist ning seda tuleks kasutada ettevõtjate poolt teostatava andmealtruismi lihtsustamiseks ja sellise mehhanismi loomiseks, mis võimaldaks kõnealustel ettevõtjatel andmete kasutamise loa tagasi võtta. Selleks et võtta arvesse eri sektorite spetsiifikat, muu hulgas andmekaitse seisukohast, peaks Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormis kasutama moodulipõhist lähenemisviisi, mis võimaldab kohandamist konkreetsete sektorite ja eri otstarvete jaoks.
- (53) Andmehaldusraamistiku edukaks rakendamiseks tuleks luua eksperdirühma vormis Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu peaks koosnema liikmesriikide andmevahenduse pädevatest asutustest ja andmealtruismiorganisatsioonide registreerivatest pädevatest asutustest, Euroopa Andmekaitse-nõukogust, Euroopa Andmekaitseinspektorist, Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametist (ENISA), komisjonist, VKEde saadikust või VKEde saadikute võrgustiku määratud esindajatest ning teistest asjaomastest konkreetse valdkonna pädevate asutuste ja konkreetse ekspertiisiga asutuste esindajatest. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu peaks koosnema alarühmadest, sealhulgas sidusrühmade kaasamise alarühm, mis koosneb asjaomaste tegevusalade (näiteks tervis, keskkond, põllumajandus, transport, energeetika, tööstuslik tootmine, meedia, kultuuri- ja loomesektor ning statistika), samuti vajaduse korral teadusringkondade ja akadeemia, kodanikuühiskonna, standardiorganisatsioonide, asjaomaste ühiste Euroopa andmeruumide esindajatest ning teistest asjaomastest sidusrühmadest ja kolmandatest osapooltest, muu hulgas konkreetse asjatundlikkusega asutustest, näiteks riiklikest statistikaametitest.
- (54) Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu peaks abistama komisjoni käesoleva määruse teemaderingi kuuluvate riiklike tavade ja poliitikameetmete koordineerimisel ning toetuse pakkumisel sektoritevahelisele andmekasutusele, järgides Euroopa koostalitlusvõime raamistiku põhimõtteid ning kasutades Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid ja spetsifikaate, sealhulgas IKT standardimist käsitleva ELi sidusrühmade platvormi, põhisõnastike ja Euroopa ühendamise rahastu komponentide abil, võttes samuti arvesse konkreetsetes sektorites või valdkondades toimuvat standardimist. Tehniliste standardite kehtestamise raames võidakse muu hulgas kindlaks määrata prioriteedid, millest lähtuvalt töötada välja standardeid ning koostada ja hallata tehniliste ja õiguslike standardite kogumit andmete edastamiseks kahe töötlemiskeskonna vahel, mis võimaldab andmeruume korraldada, eelkõige täpsustada ja eristada, millised standardid ja tavad on sektoriteülesed ja millised sektoripõhised. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu peaks tegema koostööd eri sektorite asutustega, võrgustikega ja eksperdirühmadega või muude sektoritevaheliste organisatsioonidega, kes tegelevad andmete taaskasutamisega. Andmealtruismi vallas peaks Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu aitama komisjonil välja töötada andmealtruismi nõusolekuvormi, pärast konsulteerimist Euroopa Andmekaitse-nõukoguga. Ühtseid Euroopa andmeruume käsitlevate suuniste ettepanekute tegemisel peaks Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu vastavalt Euroopa andmestrateegias sätestatule toetama nendel andmeruumidel põhineva toimiva Euroopa andmemajanduse arendamist.
- (55) Liikmesriigid peaksid kehtestama reeglid karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse rikkumise eest, ning kehtestama kõik vajalikud meetmed nende täitmisele pööramiseks. Karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Suured erinevused karistusi käsitlevate normide vahel võivad põhjustada konkurent-simoonutusi digitaalsel ühtsel turul. Seda silmas pidades võiks kasu olla kõnealuste reeglite ühtlustamisest.
- (56) Et kindlustada käesoleva määruse tõhus täitmine ja tagada andmevahendusteenuse osutajate ning tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonidena registreeruda soovivate üksuste jaoks võimalus teavitamis- ja registreerimismenetlustele täiesti veebipõhiselt ja piiriüleselt ligi pääseda ning need sellisel viisil lõpule viia, tuleks kõnealuseid menetlusi pakkuda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1724 ⁽²⁹⁾ kohaselt loodud ühtse digivärava kaudu. Need menetlused tuleks lisada määruse (EL) 2018/1724 II lisas esitatud menetluste loetellu.

- (57) Määrust (EL) 2018/1724 tuleks seega vastavalt muuta.

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

- (58) Selleks et tagada käesoleva määruse tulemuslikkus, tuleks komisjonile anda ELi toimimise lepingu artikli 290 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades eritingimusi, mida kohaldatakse juhul, kui kolmandatesse riikidesse edastatakse isikustamata andmeid, mis kuuluvad konkreetsete liidu seadusandlike aktide kohaselt teatavatesse väga tundlikuks loetavatesse kategooriatesse, ning kehtestades liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide jaoks eeskirja, mida need organisatsioonid peavad järgima, millega nähakse ette teabe-, tehnilised ja turvanõuded ning teabevahetuse tegevuskavad ja koostalitlusvõime standardid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽³⁰⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (59) Et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et abistada avaliku sektori asutusi ja taaskasutajaid käesolevas määruses sätestatud taaskasutustingimuste täitmisel standardsete lepingutingimuste kehtestamise teel isikustamata andmete edastamiseks taaskasutajate poolt kolmandasse riiki, kinnitada kolmanda riigi õigus-, järelevalve- ning täitmise tagamise korra võrdväärsust liidu õigusega tagatud kaitsega, töötada välja andmevahendusteenuse osutajate ühtse logo ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide ühtse logo kujundus, ning kehtestada ja töötada välja Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽³¹⁾.
- (60) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada konkurentsireeglite, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamist. Käesolevas määruses sätestatud meetmeid ei tohiks kasutada konkurentsi piiramiseks viisil, mis on vastuolus ELi toimimise lepinguga. See puudutab eelkõige norme konkurentsi seisukohast tundliku teabe vahetamise kohta tegelike või potentsiaalsete konkurentide vahel andmevahendusteenuste kaudu.
- (61) Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitse nõukoguga konsulteeriti vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 1 ning nad esitasid oma arvamuse 10. märtsil 2021.
- (62) Käesoleva määruse juhtpõhimõtted on põhiõiguste ja eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtete austamine, sealhulgas õigus eraelu puutumatusse, õigus isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadus, õigus omandile ja puuetega isikute integreerimine ühiskonda. Seoses viimasega peaksid käesoleva määruse kohased avaliku sektori asutused ja teenused, kui see on asjakohane, järgima Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2102⁽³²⁾ ja (EL) 2019/882⁽³³⁾. Lisaks tuleks info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seoses arvesse võtta universaalsidaini põhimõtet, st vajadust teha teadlikke ja süstemaatilisi jõupingutusi selleks, et rakendada ennetavalt põhimõtteid, meetodeid ja vahendeid universaalsidaini edendamiseks arvutiga seotud tehnoloogia puhul, sealhulgas internetipõhises tehnoloogias, et vältida vajadust teha tagantjärele kohandusi või kasutada eridisaini.
- (63) Kuna käesoleva määruse eesmärged, nimelt avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavatesse kategooriatesse kuuluvate andmete liidus taaskasutamine ning andmevahendusteenuste osutamiseks teavitamis- ja järelevalve- raamistiku loomine ning altruistlikel eesmärkidel andmeid kättesaadavaks tegevate üksuste vabatahtliku registreerimise ning Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu asutamise raamistiku loomine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmeid ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

⁽³⁰⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁽³²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1).

⁽³³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse:
 - a) avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavatesse kategooriatesse kuuluvate andmete liidusiseses taaskasutamise tingimused;
 - b) teavitamis- ja järelvalveraamistik, mida kohaldatakse andmevahendusteenuste osutamise suhtes;
 - c) altruistlikel eesmärkidel kättesaadavaks tehtud andmete kogumise ja töötlemisega tegelevate üksuste vabatahtliku registreerimise raamistik ja
 - d) raamistik Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu asutamiseks.
2. Käesoleva määrusega ei panda avaliku sektori asutustele kohustust lubada andmete taaskasutamist ega vabastata neid nende konfidentsiaalsuskohustustest, mis tulenevad liidu või liikmesriigi õigusest.

Käesolev määrus ei piira

- a) teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele andmetele juurdepääsu või selliste andmete taaskasutamist käsitleva liidu või liikmesriigi õiguse konkreetsete sätete kohaldamist, eelkõige seoses juurdepääsu andmisega ametlikele dokumentidele ja nende avalikustamisega, ning
- b) liidu või liikmesriigi õigusest avaliku sektori asutustele tulenevaid kohustusi seoses andmete taaskasutamise lubamisega või isikustamata andmete töötlemisega seotud nõuete kohaldamist.

Juhul kui avaliku sektori asutused, andmevahendusteenuse osutajad või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid peavad sektoripõhise liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt täitma konkreetseid tehnilisi, halduslikke või korralduslikke lisanõudeid, muu hulgas tulenevalt loaandmise või sertifitseerimise korrast, kohaldatakse samuti kõnealuse sektoripõhise liidu või liikmesriigi õiguse asjaomaseid sätteid. Kõik sellised konkreetsed lisanõuded peavad olema mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja objektiivselt põhjendatud.

3. Kõigi käesoleva määrusega seoses töödeldavate isikuandmete suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitset käsitlevat liidu ja liikmesriigi õigust. Eelkõige ei piira käesolev määrus määruste (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 ning direktiivide 2002/58/EÜ ja (EL) 2016/680 kohaldamist, sealhulgas järelvalveasutuste volitusi ja pädevusi. Kui käesoleva määruse sätteid on vastuolus isikuandmete kaitset käsitleva liidu õigusega või nimetatud liidu õiguse kohaselt vastu võetud liikmesriigi õigusega, siis peaks olema ülimuslik asjakohane liidu või liikmesriigi isikuandmete kaitset käsitlev õigus. Käesoleva määrusega ei looda õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks ning ei mõjutata õigusi ega kohustusi, mis on sätestatud määrustes (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 või direktiivides 2002/58/EÜ ja (EL) 2016/680.

4. Käesolev määrus ei piira konkurentsioiguse kohaldamist.

5. Käesolev määrus ei piira liikmesriikide pädevust seoses nende avalikku julgeolekut, riigikaitset ja riiklikku julgeolekut puudutava tegevusega.

*Artikkel 2***Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „andmed“ – tegevuse, faktide või teabe mis tahes digitaalne väljendus ja selliste tegevuste, faktide või teabe kogum, muu hulgas heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestise kujul;
- 2) „taaskasutamine“ – avaliku sektori asutuste valduses olevate andmete kasutamine füüsiliste või juriidiliste isikute poolt ärilisel või mitteärilisel eesmärgil, mis ei lange kokku algse eesmärgiga, mille täitmiseks andmed avalik-õigusliku ülesande raames loodi, välja arvatud avaliku sektori asutuste vaheline andmevahetus puhtalt nende avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks;
- 3) „isikuandmed“ – määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 1 määratletud isikuandmed;
- 4) „isikustamata andmed“ – muud andmed kui isikuandmed;
- 5) „nõusolek“ – määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 11 määratletud nõusolek;
- 6) „luba“ – andmekasutajatele isikustamata andmete kasutamise õiguse andmine;
- 7) „andmesubjekt“ – määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 1 osutatud andmesubjekt;
- 8) „andmevaldaja“ – juriidiline isik, sealhulgas avaliku sektori asutused ja rahvusvahelised organisatsioonid, või füüsiline isik, kes ei ole konkreetsete andmete puhul andmesubjekt ning kellel on liidu või liikmesriigi kohaldatava õiguse kohaselt õigus anda juurdepääs teatavatele isiku- või isikustamata andmetele või õigus neid andmeid jagada;
- 9) „andmekasutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kellel on seaduslik juurdepääs teatavatele isiku- või isikustamata andmetele ja kellel on õigus, sealhulgas isikuandmete puhul määruse (EL) 2016/679 kohaselt, kasutada kõnealuseid andmeid ärilisel või mitteärilisel eesmärgil;
- 10) „andmete jagamine“ – andmete andmesubjekti või andmevaldaja poolt andmekasutaja käsutusse andmine, et selliseid andmeid saaks kasutada vabatahtlike kokkulepete alusel või liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt ühiselt või individuaalselt kas otse või vahendaja kaudu, näiteks avatud litsentsi või ärilitsentsi alusel tasu eest või tasuta;
- 11) „andmevahendusteenus“ – teenus, mille eesmärk on luua tehniliste, õiguslike või muude vahendite abil ärisuhted andmete jagamiseks määramata arvu ühelt poolt andmesubjektide ja andmevaldajate ning teiselt poolt andmekasutajate vahel, sealhulgas andmesubjektide õiguste kasutamise eesmärgil seoses isikuandmetega, välja arvatud vähemalt:
 - a) teenused, mille kaudu saadakse andmeid andmevaldajatelt ja koondatakse, rikastatakse või muundatakse andmeid neile olulise väärtuse lisamise eesmärgil ning litsentsitakse saadud andmete kasutamine andmekasutajatele, loomata ärisuht andmevaldajate ja andmekasutajate vahel;
 - b) teenused, mille puhul keskendutakse autoriõigusega kaitstud sisu vahendamisele;
 - c) teenused, mida kasutab vaid üks andmevaldaja, et kõnealuse andmevaldaja vallatavaid andmeid saaks kasutada, või mida kasutavad suletud grupina mitu juriidilist isikut, sealhulgas tarnija- või kliendisuhet või lepingupõhine koostöö, eelkõige sellised teenused, mille peamine eesmärk on tagada asjade internetiga ühendatud seadmete ja objektide toimimine;
 - d) avaliku sektori asutuste pakutavad andmete jagamise teenused, mille eesmärk ei ole luua ärisuhteid;
- 12) „isikuandmete töötlemine“ – isikuandmete töötlemine, mis on kindlaks määratud määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 2 või isikustamata andmete töötlemine, mis on kindlaks määratud määruse (EL) 2018/1807 artikli 3 punktis 2;
- 13) „juurdepääs“ – andmete kasutamine kooskõlas konkreetsete tehniliste, õiguslike või korralduslike nõuetega, ilma et see tähendaks ilmtingimata andmete edastamist või allalaadimist;
- 14) „peamine tegevuskoht“ – juriidilise isiku puhul tema juhatuse asukoht liidus;

- 15) „andmekooperatiivide teenused“ – andmevahendusteenused, mida pakutakse organisatsioonilise struktuuri kaudu, mille moodustavad andmesubjektid, üksikettevõtjad või VKEd, kes on kõnealuse struktuuri liikmed, ning mille peamised eesmärgid on toetada oma liikmeid nende õiguste kasutamisel seoses teatavate andmetega, sealhulgas teadlike valikute tegemisel enne, kui nad annavad nõusoleku andmete töötlemiseks, vahetada seisukohti andmetöötluse selliste eesmärkide ja tingimuste üle, mis esindaksid kõige paremini nende liikmete huve seoses nende andmetega, ja pidada läbirääkimisi liikmete nimel andmetöötluse tingimuste üle enne loa andmist isikustamata andmete töötlemiseks või enne nõusoleku andmist isikuandmete töötlemiseks;
- 16) „andmealtruism“ – andmete vabatahtlik jagamine, mis põhineb andmesubjektide nõusolekul, et nende kohta käivaid isikuandmeid töödeldakse, või andmevaldajate loal kasutada nende isikustamata andmeid liikmesriigi õiguses ette nähtud üldhuvi eesmärgil, kui see on kohaldatav, näiteks tervishoiu, kliimamuutuste vastase võitluse, liikuvuse parandamise, ametliku statistika arendamise, tegemise ja levitamise, hõlbustamise, avalike teenuste osutamise parandamise, avaliku poliitika kujundamise või üldhuviga seotud teadusuuringute eesmärgil, soovimata või saamata selle eest tasu, mis ületab nende andmete kättesaadavaks tegemise tulemusena neile tekkinud kuludega seotud kompensatsiooni;
- 17) „avaliku sektori asutus“ – riigi-, piirkondlikud ja kohalikud asutused, avalik-õiguslikud isikud või ühest või mitmest sellisest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused;
- 18) „avalik-õiguslik isik“ – isik, kes vastab järgmistele tingimustele:
- a) see on asutatud konkreetse eesmärgiga rahuldada vajadusi üldistes huvides ega tegele tööstuse või kaubandusega;
 - b) see on juriidiline isik;
 - c) seda rahastavad põhiliselt riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või muud avalik-õiguslikud isikud või selle juhtimine toimub kõnealuste omavalitsuste või avalik-õiguslike isikute järelevalve all või selle haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest üle poole on määranud riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või muud avalik-õiguslikud isikud;
- 19) „riigi osalusega äriühing“ – igasugune ettevõtja, kelle suhtes avaliku sektori asutused võivad otseselt või kaudselt kasutada valitsevat mõju omandiõiguse, finantsosaluse või ettevõtja suhtes kehtivate eeskirjade alusel; käesoleva määratluse kohaldamisel eeldatakse, et avaliku sektori asutustel on valitsev mõju järgmistel juhtudel, kui need asutused otseselt või kaudselt:
- a) omavad enamust ettevõtja märgitud kapitalist;
 - b) omavad kontrolli äriühingu emiteeritud aktsiatega määratud häälte enamuse üle;
 - c) võivad nimetada rohkem kui poole ettevõtja haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
- 20) „turvaline töötlemiskeskond“ – füüsiline või virtuaalne keskkond ja korralduslikud vahendid, millega tagatakse vastavus liidu õigusele, näiteks määrusele (EL) 2016/679, eelkõige seoses andmesubjektide õiguste, intellektuaalomandi õiguste ning äriteabe ja statistiliste andmete konfidentsiaalsuse, tervikluse ja kättesaadavusega ning liikmesriigi õigusele ning võimaldatakse turvalist töötlemiskeskonda pakkuval üksusel fikseerida ja kontrollida kõiki andmetöötlemistoiminguid, mida tehakse muu hulgas andmete kuvamiseks, salvestamiseks, allalaadimiseks ja eksportimiseks ning arvutialgoritmide abil tuletisandmete saamiseks;
- 21) „seaduslik esindaja“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes on spetsiaalselt määratud tegutsema väljaspool liitu asuva andmevahendusteenuse osutaja või sellise üksuse nimel, kes kogub üldhuvi eesmärgil füüsiliste või juriidiliste isikute poolt andmealtruismi raames kättesaadavaks tehtud andmeid, ning kelle poole andmevahenduse pädevad asutused ja andmealtruismiorganisatsioonid registreerivad pädevad asutused võivad pöörduda lisaks andmevahendusteenuse osutajale või üksusele või nende asemel seoses käesoleva määruse kohaste kohustustega, sealhulgas selleks, et algatada väljaspool liitu asuva õigusnorme eirava andmevahendusteenuse osutaja või üksuse suhtes menetlus õigusnormide täitmise tagamiseks.

II PEATÜKK

Avaliku sektori asutuste valduses olevate teatavatesse kategooriatesse kuuluvate kaitstud andmete taaskasutamine

Artikkel 3

Andmekategooriad

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse avaliku sektori asutuste valduses olevate selliste andmete suhtes, mis on kaitstud järgmistel põhjustel:
 - a) äriteabe konfidentsiaalsus, sealhulgas äri-, kutseala- ja äriühingu saladused;
 - b) statistiliste andmete konfidentsiaalsus;
 - c) kolmandate isikute intellektuaalomandi õiguste kaitse või
 - d) isikuandmete kaitse, kui sellised andmed jäävad väljapoole direktiivi (EL) 2019/1024 kohaldamisala.
2. Käesolevat peatükki ei kohaldata järgmise suhtes:
 - a) riigi osalusega äriühingute valduses olevad andmed;
 - b) andmed, mis on avalike ringhäälinguajaamade ja nende filiaalide ning muude asutuste või nende filiaalide valduses avaliku ringhäälinguteenuse osutamise eesmärgil;
 - c) kultuuriasutuste ja haridusasutuste valduses olevad andmed;
 - d) riikliku julgeoleku, kaitse või avaliku julgeoleku eesmärgil kaitstud andmed, mis on avaliku sektori asutuste valduses, või
 - e) andmed, mille väljastamine ei kuulu asjaomaste avaliku sektori asutuste selliste avalik-õiguslike ülesannete alla, mis on määratletud asjaomase liikmesriigi õiguses või muudes siduvates õigusnormides, või selliste normide puudumisel selle liikmesriigi üldise haldustava kohaselt tingimusel, et avalik-õiguslike ülesannete ulatus on läbipaistev ja see vaadatakse läbi.
3. Käesolev peatükk ei piira:
 - a) liidu ega liikmesriigi õiguse või selliste liidu või liikmesriikide osalusega rahvusvaheliste lepingute kohaldamist, mis käsitlevad lõikes 1 osutatud andmekategooriate kaitset, ja
 - b) dokumentidele juurdepääsu käsitleva liidu ega liikmesriigi õiguse kohaldamist.

Artikkel 4

Keeld sõlmida ainuõiguslikke kokkuleppeid

1. Keelatud on avaliku sektori asutuste valduses olevate artikli 3 lõikes 1 osutatud andmekategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise kokkulepped või muud tavad, millega antakse ainuõigused või mille eesmärk või tulemus on niisuguste ainuõiguste andmine või andmete taaskasutamise piiramine selliste üksuste puhul, kes ei ole kõnealuste kokkulepete või muude tavade osalised.
2. Erandina lõikest 1 võib nimetatud lõikes osutatud taaskasutamise ainuõiguse anda ulatuses, mis on vajalik teenuse osutamiseks või toote pakkumiseks üldhuvi eesmärgil ning mis ei oleks muul juhul võimalik.
3. Lõikes 2 osutatud ainuõigus antakse haldusakti või lepingupõhise kokkuleppega vastavalt kohaldatavale liidu või liikmesriigi õigusele ning kooskõlas läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõttega.
4. Andmete taaskasutamise ainuõiguse kestus ei tohi olla pikem kui 12 kuud. Lepingu sõlmimise korral on lepingu kestus võrdne ainuõiguse kestusega.

5. Lõigete 2, 3 ja 4 kohane ainuõiguse andmine, sealhulgas põhjused selle kohta, miks on vajalik selline õigus anda, peab olema läbipaistev ja see tuleb teha internetis avalikult kättesaadavaks vormis, mis on vastavuses asjakohase avalikke hankeid käsitleva liidu õigusega.

6. Lõikes 1 osutatud keelu kohaldamisalasse kuuluvad kokkulepped või muud tavad, mis ei vasta lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele ning mis sõlmiti enne 23. juunit 2022, lõpetatakse kohaldatava lepingu lõppemisel ja igal juhul hiljemalt 24. detsembriks 2024.

Artikkel 5

Taaskasutamise tingimused

1. Avaliku sektori asutused, kes on liikmesriigi õiguse alusel pädevad andma taaskasutamise eesmärgil juurdepääsu mõnesse artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriasse kuuluvatele andmetele või sellise juurdepääsu andmisest keelduma, teevad artiklis 8 osutatud ühtse teabepunkti kaudu üldsusele kättesaadavaks sellise taaskasutamise lubamise tingimused ja taaskasutamise taotlemise korra. Taaskasutamise eesmärgil juurdepääsu andmiseks või sellest keeldumiseks, võivad neid aidata artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused.

Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused on varustatud vajalike ressurssidega, mis vastavad käesolevale artiklile.

2. Taaskasutamise tingimused peavad olema mittediskrimineerivad, läbipaistvad, proportsionaalsed ja objektiivselt põhjendatud andmekategooriate, taaskasutamise eesmärkide ja selliste andmete iseloomu seisukohast, mille taaskasutamine on lubatud. Kõnealuseid tingimusi ei kasutata konkurentsi piiramiseks.

3. Avaliku sektori asutused tagavad kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega andmete kaitstuse säilimise. Need võivad hõlmata järgmiste nõuete kehtestamist:

- a) andmete taaskasutamiseks antakse õigus vaid juhul, kui avaliku sektori asutus või pädev asutus on taaskasutamise taotluse saamisel taganud
 - i) isikuandmete anonüümimise ning
 - ii) konfidentsiaalse äriteabe, sealhulgas ärisaladuste või intellektuaalomandi õigustega kaitstud sisu puhul on andmed muudetud või koondatud või nende suhtes on rakendatud muud aimatavuse kontrolli meetodid;
- b) andmetele juurdepääs ja nende taaskasutamine võrgu kaudu peab toimuma turvalises töötlemiskeskkonnas, mida pakub või kontrollib avaliku sektori asutus;
- c) kui kaugjuurdepääsu ei saa võimaldada kolmandate isikute õigusi ja huvisid ohtu seadmata, peab andmetele juurdepääs ja nende taaskasutamine toimuma ruumides, kus asub turvaline töötlemiskeskond, kooskõlas rangete turvastandarditega.

4. Lõike 3 punktide b ja c kohaselt lubatud taaskasutuse puhul kehtestavad avaliku sektori asutused tingimused, mis tagavad kasutatava turvalise töötlemiskeskkonna tehniliste süsteemide toimimise tervikluse. Avaliku sektori asutus jätab endale õiguse andmekaitse tervikluse säilitamiseks kontrollida taaskasutaja tehtud andmetöötlustoimingute protsessi, vahendeid ja kõiki tulemusi ning õiguse keelata selliste tulemuste kasutamine, milles sisalduv teave seab ohtu kolmandate isikute õigused ja huvid. Otsus keelata tulemuste kasutamine peab olema taaskasutaja jaoks arusaadav ja läbipaistev.

5. Kui liikmesriigi õigus ei näe ette konkreetseid kaitsemeetmeid seoses artiklis 3 lõikes 1 osutatud andmete taaskasutamise puhul kohaldatavate konfidentsiaalsuskohustustega, siis seab avaliku sektori asutus käesoleva artikli lõike 3 kohaselt esitatud andmete taaskasutamise tingimuseks, et taaskasutaja peab järgima konfidentsiaalsuskohustust, millega keelatakse sellise kolmandate isikute õigusi ja huve ohustava teabe avalikustamine, mille taaskasutaja võib olla saanud hoolimata kehtestatud kaitsemeetmetest. Taaskasutajatel on keelatud tagasituvastada andmesubjekte, kellega andmed on seotud, ning nad võtavad tehnilisi ja operatiivmeetmeid, et tagasituvastust vältida ja teavitada avaliku sektori asutust kõigist andmetega seotud rikkumistest, mille tulemusena asjaomased andmesubjektid tagasituvastatakse. Isikustamata andmete loata taaskasutamise puhul teavitab taaskasutaja viivitusega, vajaduse korral avaliku sektori asutuse abil, juriidilisi isikuid, kelle õigusi või huvisid see võib mõjutada.

6. Kui ei ole võimalik lubada andmete taaskasutamist kooskõlas käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4 sätestatud kohustustega ja puudub õiguslik alus andmete edastamiseks määruse (EL) 2016/679 alusel, siis teeb avaliku sektori asutus liidu ja liikmesriigi õigusele vastavalt kõik endast oleneva, et osutada abi võimalikele taaskasutajatele selliste andmesubjektide nõusoleku või andmevaldajate loa taotlemisel, kelle õigusi ja huvisid niisugune taaskasutamine võib mõjutada, kui see on võimalik ilma, et sellest tuleneks ebaproportsionaalne koormus avaliku sektori asutusele. Kui avaliku sektori asutus osutab sellist abi, võivad teda aidata artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused.

7. Andmete taaskasutamist lubatakse üksnes kooskõlas intellektuaalomandi õigustega. Avaliku sektori asutused ei kasuta direktiivi 96/9/EÜ artikli 7 lõikes 1 sätestatud andmebaasi tegija õigust, et takistada andmete taaskasutamist või piirata taaskasutamist rohkem kui see on võimalik käesoleva määruse sätete kohaselt.

8. Kui taotletavaid andmeid käsitatakse ärilist või statistilist konfidentsiaalsust käsitleva liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt konfidentsiaalsena, siis tagavad avaliku sektori asutused, et taaskasutamise lubamise tulemusena ei avalikustata konfidentsiaalseid andmeid, välja arvatud juhul, kui selline taaskasutamine on lubatud lõike 6 kohaselt.

9. Kui taaskasutaja kavatseb edastada artikli 3 lõikes 1 sätestatud alustel kaitstud isikustamata andmeid kolmandasse riiki, siis teavitab ta avaliku sektori asutust oma kavatsusest edastada selline teave ja sellise edastamise eesmärgist selle teabe taaskasutamise taotlemise ajal. Käesoleva artikli lõike 6 kohase taaskasutamise puhul teavitab taaskasutaja, vajaduse korral avaliku sektori asutuse abil, juriidilist isikut, kelle õigusi ja huve taaskasutamine võib mõjutada, kõnealusest kavatsusest, eesmärgist ja asjakohastest kaitsemeetmetest. Avaliku sektori asutus lubab taaskasutamist üksnes juhul, kui juriidiline isik annab edastamiseks loa.

10. Avaliku sektori asutused edastavad isikustamata konfidentsiaalseid või intellektuaalomandi õigustega kaitstud andmeid taaskasutajale, kes kavatseb edastada need andmed kolmandasse riiki, mis ei kuulu lõike 12 kohaselt kindlaks määratud riikide hulka, üksnes juhul, kui taaskasutaja võtab lepingulise kohustuse:

- a) täita lõigete 7 ja 8 alusel kehtestatud kohustusi isegi pärast seda, kui andmed on kolmandasse riiki edastatud, ning
- b) tunnistada andmeid edastava avaliku sektori asutuse liikmesriigi kohtute või erikohtute pädevust mis tahes vaidluse puhul seoses lõigete 7 ja 8 järgimisega.

11. Avaliku sektori asutused annavad vajaduse korral ja oma võimete piires taaskasutajatele suuniseid ja abi seoses käesoleva artikli lõikes 10 osutatud kohustuste täitmisega.

Avaliku sektori asutuste ja taaskasutajate abistamiseks võib komisjon võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse standardsed lepingutingimused käesoleva artikli lõikes 10 osutatud kohustuste täitmiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

12. Kui seda õigustab märkimisväärne arv taotlusi kogu liidus seoses isikustamata andmete taaskasutamisega teatavates kolmandates riikides, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, milles kinnitatakse, et kolmanda riigi õigus- ja järelevalve- ning täitmise tagamise kord vastab järgmistele tingimustele:

- a) see tagab intellektuaalomandi ja ärisaladuste kaitse viisil, mis on sisuliselt samaväärne liidu õiguse kohaselt tagatud kaitsega;
- b) seda kohaldatakse ja täidetakse tõhusalt ning
- c) sellega on ette nähtud tõhusad õiguskaitsevahendid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

13. Konkreetsete liidu seadusandlike aktidega võidakse lugeda teatavad avaliku sektori asutuste valduses olevad isikustamata andmete kategooriad käesoleva artikli kohaldamisel väga tundlikeks, kui nende edastamine kolmandatesse riikidesse võib seada ohtu liidu avaliku poliitika eesmärgid (näiteks ohutuse ja rahvatervise) või põhjustada isikustamata ja anonüümitud andmete tagasituvastuse riski. Kui selline õigusakt vastu võetakse, võtab komisjon kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades eritingimused, mis kehtivad selliste andmete kolmandatesse riikidesse edastamise puhul.

Need eritingimused lähtuvad konkreetsetes liidu seadusandlikus aktis kindlaks määratud isikustamata andmete kategooriate iseloomust ja põhjustest, miks neid kategooriaid loetakse väga tundlikeks, võttes arvesse anonüümitud isikustamata andmete tagasituvastuse riske. Nad on mittediskrimineerivad ja piirduvad sellega, mis on vajalik selles aktis kindlaks määratud liidu avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks, kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega.

Kui esimeses lõigus osutatud konkreetsete liidu seadusandlike aktidega seda nõutakse, siis võivad sellised eritingimused hõlmata edastamise suhtes kohaldatavaid tingimusi või sellega seotud tehnilist korda, piiranguid seoses andmete taaskasutamisega kolmandates riikides või isikute kategooriaga, kellel on õigus selliseid andmeid kolmandatesse riikidesse edastada, või erandjuhtudel piiranguid seoses kolmandatesse riikidesse edastamisega.

14. Füüsiline või juriidiline isik, kellele on antud õigus isikustamata andmeid taaskasutada, võib andmeid edastada ainult neisse kolmandatesse riikidesse, mille puhul on täidetud lõigetes 10, 12 ja 13 sätestatud tingimused.

Artikkel 6

Tasud

1. Artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamist lubavad avaliku sektori asutused võivad võtta tasu selliste andmete taaskasutamise lubamise eest.

2. Lõike 1 kohaselt võetav tasu peab olema läbipaistev, mittediskrimineeriv, proportsionaalne ja objektiivselt põhjendatud ning see ei tohi piirata konkurentsi.

3. Avaliku sektori asutused tagavad, et tasusid saab maksta ka internetis, kasutades laialdaselt kättesaadavaid piiriüleseid makseteenuseid, ilma et kedagi diskrimineeritaks makseteenuse osutaja asukoha, makseinstrumendi väljastamise koha või maksekonto asukoha põhjal liidus.

4. Kui avaliku sektori asutused kohaldavad tasusid, võtavad nad meetmeid, et pakkuda stiimuleid artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamiseks mitteärilike eesmärkidel, näiteks teadusuuringuteks, ning VKEde ja idufirmade poolt kooskõlas riigiabi reeglitega. Sellega seoses võivad avaliku sektori asutused teha andmed kättesaadavaks ka väiksema tasu eest või tasuta, eelkõige VKEdele ja idufirmadele ning kodanikuühendustele ja haridusasutustele. Selleks võivad avaliku sektori asutused koostada loendi selliste taaskasutajate kategooriatest, kellele andmed tehakse kättesaadavaks väiksema tasu eest või tasuta. Loend ja selle koostamise kriteeriumid avalikustatakse.

5. Tasud tulenevad kuludest, mis on seotud artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotluste menetlemisega, ja piirduvad vajalike kuludega seoses:

- a) andmete reprodutseerimise, esitamise ja levitamise,ga,
- b) õiguste saamise,
- c) anonüümimise või muude kuludega, mis tulenevad isikuandmete ja äriselt konfidentsiaalsete andmete ettevalmistamisest artikli 5 lõike 3 kohaselt,
- d) turvalise töötlemiskeskonna hooldusega,
- e) avaliku sektori välistelt kolmandatelt isikutelt käesoleva peatüki kohaselt taaskasutamise lubamise õiguse omandamisega ning
- f) taaskasutajate abistamisega selliste andmesubjektide nõusoleku ja andmevaldajate loa taotlemisel, kelle õigusi ja huve võib kõnealune taaskasutamine mõjutada.

6. Liikmesriigid peavad kehtestama tasude arvutamise kriteeriumid ja metoodika ning need tuleb avaldada. Avaliku sektori asutus avaldab kulude põhikategooriate ja kulude jaotamisel kasutatud reeglite kirjelduse.

Artikkel 7

Pädevad asutused

1. Iga liikmesriik määrab käesolevas artiklis osutatud ülesannete täitmise eesmärgil ühe või mitu pädevat asutust, kes võivad olla pädevad konkreetsetes sektoris, et abistada artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise eesmärgil juurdepääsu andvaid või selle andmisest keelduvaid avaliku sektori asutusi. Liikmesriigid võivad asutada ühe või mitu uut pädevat asutust või tugineda olemasolevatele avaliku sektori asutustele või avaliku sektori asutuste sisetalitustele, mis vastavad käesolevas määruses sätestatud tingimustele.

2. Pädevatele asutustele võidakse anda samuti õigus anda taaskasutamise eesmärgil juurdepääs artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvatele andmetele kooskõlas liidu või liikmesriigi õigusega, mis näeb ette sellise juurdepääsu andmise. Kui nad annavad juurdepääsu või keelduvad juurdepääsu andmisest taaskasutamise eesmärgil, kohaldatakse nende suhtes artikleid 4, 5, 6 ja 9.

3. Pädevatel asutustel peavad olema piisavad õiguslikud, rahalised ja tehnilised vahendid ning inimressursid, et täita neile määratud ülesandeid, sealhulgas vajalikud tehnilised teadmised, mis võimaldavad järgida asjakohast liidu või liikmesriigi õigust seoses artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvatele andmetele juurdepääsu korraga.

4. Lõikega 1 ette nähtud abistamise raames võidakse vastavalt vajadusele:

- a) pakkuda tehnilist tuge, tehes kättesaadavaks turvalise töötlemiskeskonna, et võimaldada juurdepääsu andmete taaskasutamise eesmärgil;
- b) anda juhiseid ja tehnilist tuge selle kohta, kuidas andmeid kõige paremini struktureerida ja säilitada, et teha need kergesti kättesaadavaks;
- c) pakkuda tehnilist tuge andmete pseudonüümimiseks ja tagamaks, et neid töödeldakse viisil, mis võimaldab tulemuslikult säilitada taaskasutamiseks lubatud andmetes sisalduva teabe privaatsuse, konfidentsiaalsuse, tervikluse ja kättesaadavuse, sealhulgas isikuandmete anonüümimise, üldistamise, summutamise ja juhustikustamise või muude eraelu puutumatuse kaitsmise tippasemel meetodite rakendamisel ning konfidentsiaalse äriteabe, sealhulgas ärisaladuste või intellektuaalomandi õigustega kaitstud sisu kustutamisel;
- d) osutada avaliku sektori asutustele vajaduse korral abi taaskasutajate toetamisel seoses andmesubjektidelt nõusoleku või andmevaldajatelt loa taotlemisega andmete taaskasutamiseks kooskõlas nende konkreetsete otsustega, muu hulgas seoses jurisdiktsiooniga, kus andmete töötlemist kavandatakse, ning osutada avaliku sektori asutustele abi tehniliste mehhanismide loomisel, mis võimaldavad edastada taaskasutajate taotlusi nõusolekuks või loaks, kui see on praktiliselt teostatav;
- e) osutada avaliku sektori asutustele abi seoses taaskasutaja poolt artikli 5 lõikes 10 kohaselt võetud lepinguliste kohustuste piisavuse hindamisega.

5. Iga liikmesriik teatab komisjonile lõike 1 kohaselt määratud pädevate asutuste nimed hiljemalt 24. septembriks 2023. Iga liikmesriik teatab samuti komisjonile kõigist muudatustest kõnealuste pädevate asutuste loetelus.

Artikkel 8

Ühtne teabepunkt

1. Liikmesriigid tagavad, et kogu asjakohane teave artiklite 5 ja 6 kohaldamise kohta on kättesaadav ja hõlpsasti ligipääsetav ühtse teabepunkti kaudu. Liikmesriigid võivad luua teabepunkti uue asutuse või määrata selleks olemasoleva asutuse või struktuuri. Ühtne teabepunkt võib olla seotud valdkondlike, piirkondlike või kohalike teabepunktidega. Ühtse teabepunkti funktsioonid võib automatiseerida tingimusel, et on tagatud avaliku sektori asutuse piisav toetus.

2. Ühtne teabepunkt on pädev võtma vastu päringuid või taotlusi artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamiseks ja edastab need – kui see on võimalik ja kohane, siis automaatsete vahenditega – pädevatele avaliku sektori asutustele või artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevatele asutusele, kui see on asjakohane. Ühtne teabepunkt teeb elektrooniliste vahendite kaudu kättesaadavaks otsinguid võimaldava peamiste dokumentide nimekirja, mis sisaldab ülevaadet kõigi olemasolevate andmeallikate kohta, sealhulgas vajaduse korral selliste andmeallikate kohta, mis on kättesaadavad valdkondlikest, piirkondlikest või kohalikest teabepunktidest, ning kus on esitatud olemasolevaid andmeid kirjeldav asjakohane teave, sealhulgas vähemalt andmete vormingu, mahu ja nende taaskasutamise tingimuste kohta.
3. Ühtne teabepunkt võib VKEd ja idufirmade jaoks luua eraldi, lihtsustatud ja hästi dokumenteeritud teabekanali, et tegeleda nende vajaduste ja võimalustega artikli 3 lõikes 1 osutatud andmekategooriate taaskasutamise taotlemise puhul.
4. Komisjon loob Euroopa ühtse juurdepääsupunkti, mis pakub riiklikes ühtsetes teabepunktides kättesaadavate andmete otsinguid võimaldavat elektroonilist registrit ja lisateavet selle kohta, kuidas nende ühtsete riiklike teabepunktide kaudu andmeid taotleda.

Artikkel 9

Andmete taaskasutamise taotluste menetlus

1. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt ei ole kehtestatud lühemaid tähtaegu, võtavad pädevad avaliku sektori asutused või artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotlust käsitleva otsuse vastu kahe kuu jooksul alates taotluse kättesaamise kuupäevast.

Äärmiselt ulatuslike ja keerukate taaskasutamise taotluste puhul võidakse kõnealust kahekuulist tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra. Sellisel juhul teatatakse pädevad avaliku sektori asutused või artikli 7 lõikes 1 osutatud pädevad asutused taotlejale esimesel võimalusel, et menetlemiseks vajatakse rohkem aega, ning lisatakse viivituse põhjendused.

2. Kõigil füüsilistel või juriidilistel isikutel, keda lõikes 1 osutatud otsus otseselt mõjutab, on õigus tõhusale õiguskaitsele asjaomase asutuse asukoha liikmesriigis. Õigus õiguskaitsele sätestatakse liikmesriigi õiguses ja see hõlmab võimalust, et otsuse vaatab läbi asjakohaste eriteadmistega erapooletu asutus, näiteks liikmesriigi konkurentsiasutus, asjaomane dokumentide juurdepääsu eest vastutav asutus, määruse (EL) 2016/679 kohaselt loodud järelevalveasutus või liikmesriigi kohtuasutus, kelle otsused on asjaomasele avaliku sektori asutusele või pädevale asutusele siduvad.

III PEATÜKK

Andmevahendusteenuste suhtes kohaldatavad nõuded

Artikkel 10

Andmevahendusteenused

Järgmiste andmevahendusteenuste osutamine peab olema vastavuses artikliga 12 ja nende suhtes kohaldatakse teavitamise korda:

- a) teenused, mille eesmärk on vahendada andmevaldajaid ja potentsiaalseid andmekasutajaid, muu hulgas tehes kättesaadavaks selliste teenuste võimaldamiseks ette nähtud tehnilised või muud vahendid; nimetatud teenused võivad hõlmata kahepoolset või mitmepoolset andmevahetust või selliste platvormide või andmebaaside loomist, mis võimaldavad andmeid vahetada või ühiselt kasutada, samuti muu eritaristu loomist andmevaldajate kokkuvõimiseks andmekasutajatega;
- b) teenused, mille eesmärk on vahendada andmesubjekte, kes soovivad oma isikuandmeid kättesaadavaks teha, või füüsilisi isikuid, kes soovivad isikustamata andmeid kättesaadavaks teha, ja potentsiaalseid andmekasutajaid, muu hulgas tehes kättesaadavaks selliste teenuste võimaldamiseks ette nähtud tehnilised või muud vahendid, ning eelkõige võimaldades kasutada andmesubjektidele määrusega (EL) 2016/679 ette nähtud õigusi;
- c) andmekooperatiivide teenused.

Artikkel 11

Andmevahendusteenuse osutajate teatised

1. Kõik andmevahendusteenuse osutajad, kes kavatsevad osutada artiklis 10 osutatud andmevahendusteenuseid, esitavad teatise andmevahenduse pädevale asutusele.
2. Ilma et see piiraks piiriüleseid kahju hüvitamise hagisid ja vastavaid menetlusi reguleeriva liidu õiguse kohaldamist, loetakse käesoleva määruse kohaldamisel rohkem kui ühes liikmesriigis asuv andmevahendusteenuse osutaja selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaks, kus on tema peamine tegevuskoht.
3. Andmevahendusteenuse osutaja, kelle asukoht ei ole liidus, kuid kes osutab liidus artiklis 10 osutatud andmevahendusteenuseid, määrab seadusliku esindaja ühes neist liikmesriikidest, kus ta nimetatud teenuseid osutab.

Käesoleva määruse järgimise tagamiseks annab andmevahendusteenuse osutaja seaduslikule esindajale volitused, et tema poole saavad lisaks teenuseosutajale või tema asemel pöörduda andmevahenduse pädevad asutused või andmesubjektid ja andmevaldajad kõigis osutatavate andmevahendusteenustega seotud küsimustes. Seaduslik esindaja teeb andmevahenduse pädevate asutustega koostööd ja tõendab andmevahenduse pädevatele asutustele taotluse korral põhjalikult teenuseosutaja poolt käesoleva määruse järgimise tagamiseks võetud meetmeid ja kehtestatud norme.

Andmevahendusteenuse osutaja loetakse selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaks, kus on seadusliku esindaja asukoht. Seadusliku esindaja määramine andmevahendusteenuse osutaja poolt ei piira kohtumenetlusi, mida võidakse algatada andmevahendusteenuse osutaja enda vastu.

4. Andmevahendusteenuse osutaja võib pärast lõike 1 kohase teatise esitamist alustada tegevust käesolevas peatükis sätestatud tingimustel.
5. Lõikes 1 osutatud teatise esitamine annab andmevahendusteenuse osutajale õiguse osutada andmevahendusteenuseid kõigis liikmesriikides.
6. Lõikes 1 osutatud teatis peab sisaldama järgmist teavet:
 - a) andmevahendusteenuse osutaja nimi;
 - b) andmevahendusteenuse osutaja õiguslik staatus, vorm, omandistruktuur, asjakohased tütarettevõttjad ja kui teenuseosutaja on registreeritud riiklikus äriregisstris või muus samalaadses avalikus regisstris, registreerimisnumber;
 - c) andmevahendusteenuse osutaja peamise tegevuskoha aadress liidus, kui see on olemas, ja kui see on asjakohane, siis kõigi muudes liikmesriikides asuvate täiendavate filiaalide või seadusliku esindaja aadress;
 - d) avalik veebisait, kust on võimalik leida andmevahendusteenuse osutaja ja tema tegevuse kohta täielikku ja ajakohast teavet, sealhulgas vähemalt teavet, millele on osutatud käesoleva lõike punktides a, b, c, ja f;
 - e) andmevahendusteenuse osutaja kontaktisikud ja kontaktandmed;
 - f) kirjeldus andmevahendusteenuse kohta, mida andmevahendusteenuse osutaja kavatseb osutada, ning märke, millisesse artiklis 10 esitatud kategooriasse selline andmevahendusteenus kuulub;
 - g) tegevuse alustamise eeldatav kuupäev, kui see erineb teatise kuupäevast.
7. Andmevahenduse pädev asutus tagab, et teavitamismenetlus on mittediskrimineeriv ega moonuta konkurentsi.

8. Andmevahendusteenuse osutaja taotlusel väljastab andmevahenduse pädev asutus ühe nädala jooksul alates nõuetekohaselt ja täielikult koostatud teatise esitamisest standarddeklaratsiooni, millega kinnitatakse, et andmevahendusteenuse osutaja on esitanud lõikes 4 osutatud teatise ning et teatis sisaldab lõikes 6 osutatud teavet.

9. Andmevahendusteenuse osutaja taotluse korral kinnitab andmevahenduse pädev asutus, et andmevahendusteenuse osutaja täidab käesoleva artikli ja artikli 12 nõudeid. Sellise kinnituse saanud andmevahendusteenuse osutaja võib oma kirjalikus ja suulises suhtluses kasutada märgist „liidus tunnustatud andmevahendusteenuse osutaja“ ning kasutada ühtset logo.

Selleks et liidus tunnustatud andmevahendusteenuse osutajad oleksid kogu liidus kergesti äratuntavad, kehtestab komisjon rakendusaktidega ühtse logo kujunduse. Liidus tunnustatud andmevahendusteenuse osutajad kuvavad ühtse logo selgelt kõigil oma andmevahendustegevusega seotud veebi- ja veebivälistel väljaannetel.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

10. Andmevahenduse pädev asutus teavitab viivitamata elektrooniliste vahendite kaudu komisjoni kõigist uutest teatistest. Komisjon peab ja uuendab regulaarselt kõigi liidus oma teenuseid osutavate andmevahendusteenuse osutajate avalikku registrit. Artikli lõike 6 punktides a, b, c, d, f ja g osutatud teave avaldatakse avalikus registris.

11. Andmevahenduse pädev asutus võib teavitamise eest nõuda liikmesriigi õiguse kohase tasu. Selline tasu peab olema proportsionaalne ja objektiivne ning põhinema halduskuludel, mis on seotud järelevalvega nõuete täitmise üle ja muu andmevahenduse pädeva asutuse tehtava turukontrolliga seoses andmevahendusteenuse osutajast teavitamisega. Andmevahenduse pädev asutus võib VKEdelt ning idufirmadelt nõuda väiksemat tasu või nad tasust vabastada.

12. Andmevahendusteenuse osutajad teavitavad andmevahenduse pädevat asutust kõikidest muudatustest lõike 6 alusel esitatud teabes 14 päeva jooksul alates muudatuse kuupäevast.

13. Kui andmevahendusteenuse osutaja oma tegevuse lõpetab, teavitab ta 15 päeva jooksul asjaomast andmevahenduse pädevat asutust, kes määratakse kindlaks vastavalt lõigetele 1, 2 ja 3.

14. Andmevahenduse pädev asutus teavitab viivitamata komisjoni igast lõigetes 12 ja 13 osutatud teavitusest elektrooniliste vahendite kaudu. Komisjon ajakohastab sellele vastavalt liidu andmevahendusteenuse osutajate avalikku registrit.

Artikkel 12

Andmevahendusteenuste osutamise tingimused

Artiklis 10 osutatud andmevahendusteenuste osutamise suhtes kehtivad järgmised tingimused:

- a) andmevahendusteenuse osutaja ei tohi kasutada andmeid, millega seotud andmevahendusteenuseid ta osutab, muul eesmärgil kui selleks, et anda need andmed andmekasutajate käsutusse, ning osutab andmevahendusteenuseid eraldi juriidilise isiku kaudu;
- b) andmevaldajale või andmekasutajale andmevahendusteenuste osutamise äritingimused, sealhulgas hinnakujundus, ei tohi sõltuda sellest kas andmevaldaja või andmekasutaja kasutab sama andmevahendusteenuse osutaja või sellega seotud üksuse muid teenuseid, ja millises ulatuses andmevaldaja või andmekasutaja selliseid muid teenuseid kasutab;

- c) andmeid, mis on kogutud füüsilise või juriidilise isiku mis tahes tegevuse kohta eesmärgiga osutada andmevahendusteenust, sealhulgas kuupäev, kellaaeg ja asukohaandmed, tegevuse kestus ning andmevahendusteenust kasutava isiku seosed muude füüsiliste või juriidiliste isikutega, kasutatakse ainult nimetatud andmevahendusteenuse arendamiseks, mis võib hõlmata andmete kasutamist pettuse või küberturvalisuse avastamiseks, ning need tehakse taotluse korral kättesaadavaks andmevaldajatele;
- d) andmevahendusteenuse osutaja hõlbustab andmete vahetamist vormingus, milles ta andmeid andmesubjektilt või andmevaldajalt saab, teisendab andmeid erivormingutesse ainult selleks, et suurendada sektorisest ja sektoritevahelist koostalitlusvõimet või kui andmekasutaja seda taotleb või kui see on liidu õiguse kohaselt nõutav või selleks, et tagada ühtlustamine rahvusvaheliste või Euroopa andmestandarditega, ja pakub andmesubjektidele või andmevaldajatele võimalust sellisest teisendamisest loobuda, välja arvatud juhul, kui see on liidu õiguse kohaselt nõutav;
- e) andmevahendusteenused võivad hõlmata andmevaldajatele või andmesubjektidele täiendavate erivahendite ja -teenuste pakkumist, mille erieesmärk on hõlbustada andmete vahetamist, näiteks andmete ajutine säilitamine, hooldamine, teisendamine, anonüümimine ja pseudonüümimine; selliseid vahendeid kasutatakse üksnes andmevaldaja või andmesubjekti selgesõnalisel taotlusel või nõusolekul ning selles kontekstis pakutavaid kolmandate isikute vahendeid ei kasutata muudel eesmärkidel;
- f) andmevahendusteenuse osutaja tagab, et tema teenusele juurdepääsu kord on nii andmesubjektide ja andmevaldajate kui ka andmekasutajate jaoks õiglane, läbipaistev ja mittediskrimineeriv, muu hulgas hindade ja teenusetingimuste osas;
- g) andmevahendusteenuse osutaja kehtestab korra pettuste või kuritarvituste vältimiseks isikute poolt, kes püüavad saada juurdepääsu oma andmevahendusteenuste kaudu;
- h) andmevahendusteenuse osutaja tagab maksejõuetuse korral oma andmevahendusteenuste osutamise mõistliku järjepidevuse ja kui sellised need andmevahendusteenused tagavad andmetalletust, pakuvad nad mehhanisme, mis võimaldavad andmevaldajatel ja andmekasutajatel saada juurdepääsu oma andmetele, neid edastada või oma valdusse saada või, kui tegemist on andmesubjektide ja andmekasutajate vaheliste andmevahendusteenuste osutamisega, võimaldavad andmesubjektidel kasutada oma õigusi;
- i) andmevahendusteenuse osutaja võtab asjakohaseid meetmeid, et tagada koostalitlusvõime muude andmevahendusteenustega, muu hulgas kasutades selle sektori üldkasutatavaid avatud standardeid, kus andmevahendusteenuse osutajad tegutsevad;
- j) andmevahendusteenuse osutaja võtab sobilikud tehnilised, õiguslikud ja korralduslikud meetmed, et vältida isikustamata andmete edastamist või neile juurdepääsu, kui see on liidu õiguse või asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt ebaseaduslik;
- k) andmevahendusteenuse osutaja teavitab tema jagatud isikustamata andmete loata edastamise, neile loata juurdepääsu või nende loata kasutamise korral viivitusest andmevaldajaid;
- l) andmevahendusteenuse osutaja võtab vajalikud meetmeid, et tagada isikustamata andmete säilitamise, töötlemise ja edastamise asjakohane turvalisus, ning samuti tagab andmevahendusteenuse osutaja kõrgeimal tasemel turvalisuse konkurentsi seisukohast tundliku teabe säilitamisel ja edastamisel;
- m) andmesubjektidele teenuseid osutav andmevahendusteenuse osutaja tegutseb andmesubjektide nende parimates huvides, kui ta nende õiguste kasutamist hõlbustab, ennekõike andes andmesubjektidele, enne kui nad oma nõusoleku annavad, kokkuvõtlikul, läbipaistval, arusaadaval ja kergesti kättesaadaval kujul teavet ja vajadusel nõu andmete andmekasutajate poolse kavandatud kasutamise kohta ning sellise kasutamisega seotud tüüptingimuste kohta;
- n) kui andmevahendusteenuse osutaja pakub vahendeid, et saada andmesubjektide nõusolek või et saada luba andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud andmete töötlemiseks, näitab ta vajaduse korral ära kolmanda riigi jurisdiktsiooni, kus andmete kasutamist kavandatakse, ning annab andmesubjektidele vahendid nii nõusoleku andmiseks kui ka selle tagasivõtmiseks ning andmevaldajatele vahendid nii andmete töötlemise loa andmiseks kui ka selle tagasivõtmiseks;
- o) andmevahendusteenuse osutaja peab andmevahendustegevuse kohta registrit.

*Artikkel 13***Andmevahenduse pädevad asutused**

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu pädevat asutust, kellel on pädevus täita andmevahendusteenuse teavitamismenetlusega seotud ülesandeid, ja teatab komisjonile hiljemalt 24. septembriks 2023 selliste pädevate asutuste nimed. Iga liikmesriik teavitab komisjoni ka kõigist hilisematest kõnealuste pädevate asutuste nimede muudatustest.
2. Andmevahenduse pädevad asutused peavad täitma artiklis 26 sätestatud nõudeid.
3. Andmevahenduse pädevate asutuste volitused ei piira andmekaitseasutuste, liikmesriikide konkurentsiasutuste, küberturvalisuse eest vastutavate asutuste ja muude asjaomaste kõnealuse sektori asutuste volitusi. Kooskõlas oma vastavalt liidu ja liikmesriigi õigusest tuleneva pädevusega loovad kõnealused asutused tihedad koostöösuhted ja vahetavad teavet, mis on vajalik oma ülesannete täitmiseks seoses andmevahendusteenuse osutajatega, ning püüavad saavutada käesoleva määruse kohaldamisel tehtud otsuste järjepidevuse.

*Artikkel 14***Järelevalve nõuete täitmise üle**

1. Andmevahenduse pädev asutus jälgib ja kontrollib andmevahendusteenuse osutajate käesoleva peatüki nõuete täitmist. Andmevahenduse pädev asutus võib samuti jälgida ja kontrollida selliste andmevahendusteenuse osutajate nõuetelevastavust füüsiliste või juriidiliste isikute taotlusel.
2. Andmevahenduse pädevatel asutusel on õigus nõuda andmevahendusteenuse osutajatelt või nende seaduslikelt esindajatelt igasugust teavet, mis on vajalik, et kontrollida vastavust käesolevas peatükis sätestatud nõuetele. Teabenõue peab olema ülesande täitmise seisukohast proportsionaalne ja põhjendatud.
3. Kui andmevahenduse pädev asutus leiab, et andmevahendusteenuse osutaja ei täida üht või mitut käesolevas peatükis sätestatud nõuet, teavitab ta andmevahendusteenuse osutajat neist järeldustest ja annab talle võimaluse esitada 30 päeva jooksul pärast teate saamist oma seisukohad.
4. Andmevahenduse pädeval asutusel on õigus nõuda, et lõikes 3 osutatud rikkumine lõpetataks mõistliku aja jooksul või tõsise rikkumise korral kohe, ning ta võtab asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid, mille eesmärk on tagada nõuete täitmine. Sellega seoses on andmevahenduse pädevatel asutusel vajaduse korral õigus:
 - a) kehtestada haldusmenetluses hoiatavad rahatrahvid, mis võivad sisaldada perioodilisi karistusmaksid ning tagasiulatava jõuga karistusmaksid, algatada kohtumenetlus trahvide kehtestamiseks, või teha mõlemat;
 - b) nõuda andmevahendusteenuse osutamise alustamise edasilükkamist või andmevahendusteenuse osutamise peatamist, kuni teenuseosutaja on teinud oma tingimustes andmevahenduse pädeva asutuse nõutud muudatused, või
 - c) nõuda andmevahendusteenuse osutamise lõpetamist tõsise või korduva rikkumise korral, mida ei ole kõrvaldatud, kuigi selle kohta on esitatud eelnev teatis kooskõlas lõikega 3.

Kui andmevahenduse pädev asutus on andnud korralduse andmevahendusteenuse osutamise lõpetamiseks, taotleb ta komisjonilt sellise andmevahendusteenuse osutaja eemaldamist andmevahendusteenuse osutajate registrist vastavalt esimese lõike punktile c.

Kui andmevahendusteenuse osutaja rikkumised kõrvaldab, esitab kõnealune andmevahendusteenuste osutaja andmevahenduse pädevale asutusele uue teatise. Andmevahenduse pädev asutus teavitab kõigist uutest kordusteostatistest komisjoni.

5. Kui andmevahendusteenuse osutaja, kelle asukoht ei ole liidus, ei määra seaduslikku esindajat või kui seaduslik esindaja ei esita andmevahenduse pädeva asutuse nõudmisel vajalikku teavet, mis tõendab põhilikult käesoleva määruse nõuete täitmist, on andmevahenduse pädeval asutusel õigus nõuda andmevahendusteenuste osutamise alustamise edasilükkamist või peatamist kuni seadusliku esindaja määramiseni või vajaliku teabe esitamiseni.

6. Andmevahenduse pädevad asutused teavitavad viivitamata asjaomast andmevahendusteenuse osutajat lõigete 4 ja 5 kohaselt võetud meetmetest ja nende võtmise aluseks olevatest põhjustest ning asjaomaste puuduste kõrvaldamiseks vajalikest meetmetest ning määravad kindlaks mõistliku ajavahemiku, mis ei ole pikem kui 30 päeva, mille jooksul andmevahendusteenuse osutaja peab nimetatud meetmeid järgima.

7. Kui andmevahendusteenuse osutaja peamine tegevuskoht või tema seaduslik esindaja asub ühes liikmeriigis, kuid ta osutab teenuseid teistes liikmesriikides, teevad peamise tegevuskoha või seadusliku esindaja asukoha liikmesriigi andmevahenduse pädev asutus ja kõnealuste teiste liikmesriikide andmevahenduse pädevad asutused omavahel koostööd ja abistavad üksteist. Selline abi ja koostöö võib hõlmata andmevahenduse pädevate asutuste vahelist teabevahetust käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks ja põhjendatud taotlusi võtta käesolevas artiklis osutatud meetmeid.

Kui ühe liikmesriigi andmevahenduse pädev asutus taotleb abi andmevahenduse pädevalt asutuselt teises liikmesriigis, esitab ta nõuetekohaselt põhjendatud taotluse. Sellise taotluse saanud andmevahenduse pädev asutus annab vastuse viivitusega ja aja jooksul, mis on proportsionaalne taotluse kiireloomulisusega.

Käesoleva lõike alusel taotletud ja antud abi raames vahetatud teavet kasutatakse üksnes seoses juhtumiga, mille puhul seda taotleti.

Artikkel 15

Erandid

Käesolevat peatükki ei kohaldata tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide või teiste mittetulunduslike üksuste suhtes, juhul kui nende tegevus seisneb selles, et nad püüavad koguda üldhuvi eesmärgil füüsiliste või juriidiliste isikute poolt andmealtruismi alusel kättesaadavaks tehtud andmeid, välja arvatud juhul, kui selliste organisatsioonide ja üksuste eesmärk on luua ärisuhted määramata arvu ühelt poolt andmesubjektide ja andmevaldajate ning teiselt poolt andmekasutajate vahel.

IV PEATÜKK

Andmealtruism

Artikkel 16

Andmealtruismi riiklik kord

Liikmesriigid võivad andmealtruismi hõlbustamiseks võtta korralduslikke või tehnilisi meetmeid või mõlemaid. Selle toetamiseks võivad liikmesriigid luua andmealtruismi riikliku poliitika. Nimetatud riikliku poliitikaga võidakse eelkõige abistada andmesubjekte nendega seotud ja avaliku sektori asutuste valduses olevate isikuandmete vabatahtlikult kättesaadavaks tegemisel andmealtruismi eesmärgil ning määrata kindlaks, millist vajalikku teavet tuleb anda andmesubjektidele neid puudutavate andmete üldist huvi pakkuvaks taaskasutamiseks.

Kui liikmesriik sellise riikliku poliitika välja töötab, teavitab ta sellest komisjoni.

Artikkel 17

Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikud registrid

1. Kõik andmealtruismiorganisatsioonid registreerivad pädevad asutused peavad ja uuendavad regulaarselt tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku riiklikku registrit.
2. Komisjon peab teavitamise eesmärgil tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide kohta avalikku liidu registrit. Üksus, kes on artikli 18 kohaselt kantud tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku riiklikku registrisse, võib oma kirjalikus ja suulises suhtluses kasutada märgist „liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon“ ning ühtset logo.

Selleks et tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid oleksid kogu liidus kergesti äratuntavad, kehtestab komisjon rakendusaktidega ühtse logo kujunduse. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonid kuvavad ühtse logo selgelt kõigil oma andmealtruismialase tegevusega seotud veebi- ja veebivälistel väljaannetel. Ühtsele logole lisatakse QR-kood lingiga liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikule liidu registrile.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Artikkel 18

Registreerimise üldnõuded

Selleks et üksuse saaks tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide riiklikus avalikus registris registreerida, peab ta:

- a) tegelema andmealtruismiga;
- b) olema liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud juriidiline isik liikmesriigi õiguses ette nähtud üldhuvi eesmärkide saavutamiseks, kui see on kohaldatav;
- c) tegutsema mittetulunduslikul alusel ja olema õiguslikult sõltumatu mis tahes üksusest, kes tegutseb tulunduslikul alusel;
- d) viima ellu oma andmealtruismi tegevusi muudest tema tegevustest funktsionaalselt eraldiseisva struktuuri kaudu;
- e) täitma artikli 22 lõikes 1 osutatud eeskirja hiljemalt 18 kuud pärast kõnealuses lõikes osutatud delegeeritud õigusaktide jõustumise kuupäeva.

Artikkel 19

Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide register

1. Artikli 18 nõuetele vastav üksus võib esitada taotluse enda registreerimiseks tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku riiklikku registrisse selles liikmesriigis, kus on tema asukoht.
2. Artikli 18 nõuetele vastav üksus, mille on asukoht rohkem kui ühes liikmesriigis, võib esitada taotluse enda registreerimiseks tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku riiklikku registrisse selles liikmesriigis, kus on tema peamine tegevuskoht.
3. Artikli 18 nõuetele vastav üksus, kelle asukoht ei ole liidus, määrab seadusliku esindaja ühes neist liikmesriikidest, kus ta andmealtruismi teenuseid osutab.

Käesoleva määruse järgimise tagamiseks annab üksus seaduslikule esindajale volitused, et tema poole saavad üksusele lisaks või tema asemel pöörduda andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused või andmesubjektid ja andmevaldajad kõigis nimetatud üksusega seotud küsimustes. Seaduslik esindaja teeb andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutustega koostööd ja tõendab pädevatele asutustele taotluse korral põhjalikult üksuse poolt käesoleva määruse järgimise tagamiseks võetud meetmeid ja kehtestatud norme.

Üksus loetakse selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaks, kus on seadusliku esindaja asukoht. Selline üksus võib taotleda enda registreerimist tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide riiklikku registrisse kõnealuses liikmesriigis. Seadusliku esindaja määramine üksuse poolt ei piira kohtumenetlusi, mida võidakse algatada üksuse vastu.

4. Lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud registreerimistaotlused peavad sisaldama järgmist teavet:

- a) üksuse nimi;
- b) üksuse õiguslik staatus, vorm ja kui üksus on registreeritud avalikus riiklikus registris, registreerimisnumber;
- c) üksuse põhikiri, kui see on asjakohane;
- d) üksuse sissetulekuallikad;
- e) üksuse peamise tegevuskoha aadress liidus, kui see on olemas, ja kui see on asjakohane, siis kõigi muudes liikmesriikides asuvate täiendavate filiaalide või seadusliku esindaja aadress;
- f) avalik veebisait, kust on võimalik leida täielikku ja ajakohastatud teavet üksuse ja tegevuse kohta, sealhulgas vähemalt teavet, millele on osutatud punktides a, b, d, e ja h;
- g) üksuse kontaktisikud ja kontaktandmed;
- h) üldhuvi eesmärgid, mida üksus kavatseb andmeid kogudes edendada;
- i) andmete laad, mida üksus kavatseb kontrollida või töödelda, ning isikuandmete puhul isikuandmete kategooriad;
- j) mis tahes muu dokument, mis tõendab vastavust artikli 18 nõuetele.

5. Kui üksus on esitanud kogu lõike 4 kohase vajaliku teabe ja andmealtruismiorganisatsioone registreeriv pädev asutus on registreerimise taotlust hinnanud ja leidnud, et üksus vastab artikli 18 nõuetele, kannab ta üksuse tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku riiklikku registrisse 12 nädala jooksul pärast registreerimise taotluse kättesaamise kuupäevast. Registreerimine kehtib kõigis liikmesriikides.

Andmealtruismiorganisatsioonide registreerimiseks pädev asutus teavitab komisjoni igast registrikandest. Komisjon lisab asjaomase registrikande tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku liidu registrisse.

6. Lõike 4 punktides a, b, f, g ja h osutatud teave avaldatakse asjaomases tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikus riiklikus registris.

7. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon teatab andmealtruismiorganisatsioonide registreerivale pädevale asutusele kõigist muudatustest lõike 4 alusel esitatud teabes 14 päeva jooksul alates muudatuse kuupäevast.

Andmealtruismiorganisatsioone registreeriv pädev asutus teavitab komisjoni viivitamata igast sellisest teavitusel elektrooniliste vahendite kaudu. Sellise teavituse alusel ajakohastab komisjon viivitamata tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avalikku liidu registrit.

*Artikkel 20***Läbipaistvusnõuded**

1. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon säilitab täielikud ja täpsed andmed järgmise kohta:
 - a) kõik füüsilised või juriidilised isikud, kellele oli antud võimalus töödelda asjaomase tunnustatud andmealtruismiorganisatsiooni valduses olevaid andmeid, ning nende kontaktandmed;
 - b) isikuandmete töötlemise või isikustamata andmete kasutamise kuupäev või kestus;
 - c) töötlemise eesmärk vastavalt selle füüsilise või juriidilise isiku teatatule, kellele töötlemisvõimalus anti;
 - d) andmeid töötlevate füüsilise või juriidiliste isikute makstud tasud, kui tasu maksti.
2. Andmealtruismiorganisatsioon koostab ja edastab asjaomasele andmealtruismiorganisatsioone registreerivale pädevale asutusele tegevuse aastaaruande, mis sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) teave tunnustatud andmealtruismiorganisatsiooni tegevuse kohta;
 - b) kirjeldus selle kohta, mil viisil on eelarveaasta jooksul edendatud üldhuvi eesmärke, mille jaoks andmeid koguti;
 - c) kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute loetelu, kellel lubati töödelda üksuse valduses olevaid andmeid, sealhulgas kokkuvõtlik selliste üldhuvi eesmärkide kirjeldus, mida see andmete töötlemine teenis, ja selleks kasutatud tehniliste vahendite kirjeldus, sealhulgas privaatsuse ja andmekaitse tagamiseks kasutatud meetodite kirjeldus;
 - d) kokkuvõtte tunnustatud andmealtruismiorganisatsiooni poolt lubatud andmete töötlemise tulemustest, kui see on asjakohane;
 - e) teave tunnustatud andmealtruismiorganisatsiooni sisetulekuallikate kohta, eriti andmetele juurdepääsu lubamisest tulenenud kogu sisetuleku puhul, ja kulude kohta.

*Artikkel 21***Erinõuded, mille eesmärk on kaitsta andmesubjektide ja andmevaldajate õigusi ja huve seoses nende andmetega**

1. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon teavitab andmesubjekte või andmevaldajaid enne nende andmete töötlemist selgel ja hõlpsasti arusaadaval viisil järgmisest:
 - a) üldhuvi eesmärgid ning, kui see on asjakohane, isikuandmete töötlemise täpselt kindlaksmääratud ning õiguspärane eesmärk ja milleks ta lubab andmekasutajal nende andmeid töödelda;
 - b) üldhuvi eesmärgid, milleks ta lubab töötlemist kolmandas riigis, ning sellise töötlemise asukoht, kui andmeid töötleb tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon.
2. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon ei kasuta andmeid muul eesmärgil kui üldhuvi eesmärgid, milleks andmevaldaja või andmesubjekt töötlemist lubab. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon ei tohi andmete esitamise üleskutsetes kasutada eksitavaid turundusvõtteid.
3. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon pakub vahendid, et saada andmesubjektide nõusolek või et saada luba andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud andmete töötlemiseks. Samuti pakub tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon vahendid sellise nõusoleku või loa lihtsaks tagasivõtmiseks.
4. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon võtab meetmed, et tagada tema poolt andmealtruismi alusel kogutud isikustamata andmete säilitamiseks ja töötlemiseks vajalik turvalisus.
5. Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon teavitab viivitusega andmevaldajaid igast tema vahendatud isikustamata andmete loata edastamisest, neile loata juurdepääsust või nende loata kasutamisest.

6. Kui tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon hõlbustab andmete töötlemist kolmandate poolte poolt, muu hulgas pakkudes vahendeid, et saada andmesubjektide nõusolek või et saada luba andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud andmete töötlemiseks, täpsustab ta vajadusel, millises kolmanda riigi jurisdiktsioonis on kavas andmeid kasutada.

Artikkel 22

Eeskiri

1. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 32 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, millega kehtestatakse eeskiri, mis käsitleb järgmist:
 - a) asjakohased nõuded teabele, tagamaks, et andmesubjektidele ja andmevaldajatele pakutakse enne andmealtruismiks nõusoleku või loa andmist piisavalt üksikasjalikku, selget ja läbipaistvat teavet andmete kasutamise, nõusoleku või loa andmiseks ja tagasivõtmiseks mõeldud vahendite ning andmealtruismiorganisatsiooniga jagatud andmete väärkasutuse vältimiseks võetud meetmete kohta;
 - b) asjakohased tehnilised ja turvanõuded, et tagada andmete säilitamiseks ja töötlemiseks ning nõusoleku ja loa andmiseks või tagasivõtmiseks mõeldud vahendite vajalik turvalisus;
 - c) teabevahetuse tegevuskavad, milles võetakse mitut valdkonda hõlmav lähenemisviis, et suurendada asjaomaste sidusrühmade, eelkõige andmesubjektide ja andmevaldajate kui oma andmete potentsiaalsete jagajate teadlikkust andmealtruismi, liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonina määratlemise ja eeskirja kohta;
 - d) soovitud asjakohaste koostalitlusvõime standardite kohta.
2. Lõikes 1 nimetatud eeskiri valmistatakse ette tihedas koostöös andmealtruismiorganisatsioonide ja asjaomaste sidusrühmadega.

Artikkel 23

Andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad tema tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide avaliku riikliku registri eest.
- Andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused peavad vastama artiklis 26 sätestatud nõuetele.
2. Iga liikmesriik teatab komisjonile oma andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste nimed 24. septembriks 2023. Samuti teavitab iga liikmesriik komisjoni kõigist hilisematest nimetatud pädevate asutuste nimede muudatustest.
 3. Andmealtruismiorganisatsioone registreeriv pädev liikmesriigi asutus täidab oma ülesandeid koostöös asjaomase andmekaitseasutusega, kui need ülesanded on seotud isikuandmete töötlemisega, ja selle liikmesriigi asjaomaste valdkondlike asutustega.

Artikkel 24

Järelevalve

1. Andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused seiravad ja kontrollivad tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide käesolevas peatükis sätestatud nõuete täitmist. Andmealtruismiorganisatsioone registreeriv pädev asutus võib samuti jälgida ja kontrollida selliste tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide poolset nõuete täitmist füüsiliste või juriidiliste isikute taotlusel.
2. Andmealtruismiorganisatsioone registreerivatel pädevatel asutusel on volitused nõuda tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonidelt teavet, mis on vajalik, et kontrollida vastavust käesoleva peatüki nõuetele. Teabenõue peab olema ülesande täitmise seisukohast proportsionaalne ja põhjendatud.

3. Kui andmealtruismorganisatsioon registreeriv pädev asutus leiab, et tunnustatud andmealtruismorganisatsioon ei täida üht või mitut käesolevas peatükis sätestatud nõuet, teavitab ta tunnustatud andmealtruismorganisatsiooni neist järeldustest ja annab talle võimaluse esitada 30 päeva jooksul oma seisukohad peale teavituse saamist.

4. Andmealtruismorganisatsioon registreerival pädeval asutusel on õigus nõuda, et lõikes 3 osutatud rikkumine lõpetataks kohe või mõistliku aja jooksul, ning ta võtab täitmise tagamiseks asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmed.

5. Kui tunnustatud andmealtruismorganisatsioon ei täida üht või mitut käesoleva peatüki nõuet ka pärast seda, kui andmealtruismorganisatsioon registreeriv pädev asutus on teda lõike 3 kohaselt teavitanud, siis nimetatud tunnustatud andmealtruismorganisatsioon:

- a) kaotab õiguse kasutada kirjalikus ja suulises suhtluses märgist „liidus tunnustatud andmealtruismorganisatsioon“;
- b) kustutatakse asjaomasest tunnustatud andmealtruismorganisatsioonide avalikust riiklikust registrist ning tunnustatud andmealtruismorganisatsioonide avalikust liidu registrist.

Andmealtruismorganisatsioonide registreerimiseks pädev asutus avaldab kõik esimese lõigu punkti a kohased otsused, millega tunnistatakse kehtetuks õigus kasutada märgist „liidus tunnustatud andmealtruismorganisatsioon“.

6. Kui tunnustatud andmealtruismorganisatsiooni peamine tegevuskoht või tema seaduslik esindaja asub ühes liikmeriigis, kuid ta tegutseb teistes liikmesriikides, teevad peamise tegevuskoha või seadusliku esindaja asukoha liikmesriigi andmealtruismorganisatsiooni registreeriv pädev asutus ja kõnealuste teiste liikmesriikide andmealtruismorganisatsiooni registreerivad pädevad asutused omavahel koostööd ja abistavad üksteist. Selline abi ja koostöö võib hõlmata asjaomaste andmealtruismorganisatsioonide registreerivate pädevate asutuste vahelist teabevahetust käesolevast määrusest tulenevate ülesannete eesmärgil ja põhjendatud taotlusi võtta käesolevas artiklis osutatud meetmeid.

Kui ühe liikmesriigi andmealtruismorganisatsiooni registreeriv pädev asutus taotleb abi teise liikmesriigi andmealtruismorganisatsiooni registreerivalt pädevalt asutuselt, esitab ta põhjendatud taotluse. Sellise taotluse saanud andmealtruismorganisatsiooni registreeriv pädev asutus saadab vastuse viivituse ja aja jooksul, mis on proportsionaalne taotluse kiireloomulisusega.

Käesoleva lõike alusel taotletud ja antud abi raames vahetatud teavet kasutatakse üksnes seoses juhtumiga, mille puhul seda taotleti.

Artikkel 25

Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm

1. Selleks et hõlbustada andmete kogumist andmealtruismi alusel, võtab komisjon pärast Euroopa Andmekaitse-nõukoguga konsulteerimist, Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu nõuandeid arvesse võttes ja asjaomaseid sidusrühmi nõuetekohaselt kaasates vastu rakendusaktid, et kehtestada ja välja töötada Euroopa andmealtruismi nõusolekuvorm. Vorm võimaldab saada nõusoleku või loa kõigis liikmesriikides ühtses vormis. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

2. Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormis kasutatakse moodulipõhist lähenemisviisi, mis võimaldab kohandamist konkreetsete sektorite ja eri otstarvete jaoks.

3. Isikuandmete esitamise korral tagatakse Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormiga, et andmesubjektidel on võimalik anda ja võtta tagasi nõusolek seoses konkreetse andmetöötlustoiminguga vastavalt määruse (EL) 2016/679 nõuetele.

4. Vorm on kättesaadaval viisil, mis võimaldab paberil väljatrükki ja on kergesti mõistetav, ning elektroonilisel, masinloetaval kujul.

V PEATÜKK

Pädevad asutused ja menetlussätted

Artikkel 26

Nõuded pädevatele asutustele

1. Andmevahenduse pädevad asutused ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused on juriidiliselt eraldiseisvad ja funktsionaalselt sõltumatud kõigist andmevahendusteenuse osutajatest või tunnustatud andmealtruismorganisatsioonidest. Andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste funktsioone võib täita sama asutus. Liikmesriigid võivad nendel eesmärkidel kas asutada ühe või mitu uut asutust või tugineda olemasolevatele asutustele.
2. Andmevahenduse pädevad asutused ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused täidavad oma ülesandeid erapooletult, läbipaistvalt, järjekindlalt, usaldusväärselt ja tähtaegadest kinni pidades. Oma ülesandeid täites kaitsevad nad õiglast konkurentsi ja tagavad mittediskrimineerimise.
3. Andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste juhtkond ja asjaomaste ülesannete täitmise eest vastutavad töötajad ei saa olla nende poolt hinnatavate teenuste projekteerija, tootja, osutaja, paigaldaja, ostja, omanik, kasutaja või hooldaja ega neist ühegi volitatud esindaja. See ei takista andmevahenduse pädeva asutuse ja andmealtruismiorganisatsioone registreeriva pädeva asutuse tegevuseks vajalike hinnatavate teenuste kasutamist ega selliste teenuste kasutamist isiklikul eesmärgil.
4. Andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste juhtkond ja töötajad ei osale tegevuses, mis võib ohustada nende otsuste sõltumatust või ausust seoses neile määratud hindamistegevusega.
5. Andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste käsutusse antakse nende ülesannete täitmiseks piisavad rahalised vahendid ja inimressursid, sealhulgas vajalikud tehnilised teadmised ja vahendid.
6. Liikmesriigi andmevahenduse pädevad asutused ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivad pädevad asutused annavad komisjoni ja teiste liikmesriikide andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioone registreerivate pädevate asutuste käsutusse põhjendatud taotluse alusel ja viivituse teabe, mis on vajalik, et täita nende käesoleva määruse kohaseid ülesandeid. Kui andmevahenduse pädev asutus või andmealtruismiorganisatsioone registreeriv pädev asutus käsitab taotletud teavet äri- ja ametisadalust käsitlevate liidu ja riiklike õigusnormide alusel konfidentsiaalsena, tagavad komisjon ja kõik muud asjaomased andmevahenduse pädevad asutused või andmealtruismorganisatsioone registreerivad pädevad asutused selle konfidentsiaalsuse.

Artikkel 27

Kaebuse esitamise õigus

1. Füüsilistel ja juriidilistel isikutel on õigus esitada individuaalne või asjakohasel juhul kollektiivne kaebus kõigis käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes riigi asjaomasele andmevahenduse pädevale asutusele andmevahendusteenuse osutaja peale või asjakohasele andmealtruismiorganisatsioone registreerivale pädevale asutusele tunnustatud andmealtruismiorganisatsiooni peale.

2. Andmevahenduse pädev asutus või andmealtruismiorganisatsioon registreeriv pädev asutus, kellele kaebus esitatakse, teavitab kaebuse esitajat kaebuse:

- a) menetlemise käigust ja tehtud otsusest ning
- b) artikliga 28 ette nähtud õiguskaitsevahenditest.

Artikkel 28

Õigus tõhusale kohtulikule õiguskaitsevahendile

1. Olenemata halduslikest ja muudest kohtuvälistest õiguskaitsevahenditest on kõigil mõjutatud füüsilistel ja juriidilistel isikutel õigus tõhusale kohtulikule õiguskaitsevahendile seoses artiklis 14 osutatud andmevahenduse pädevate asutuste õiguslikult siduvate otsustega, mis on tehtud andmevahendusteenuse osutajate teavitamiskorra haldamise, järelevalve ja täitmise tagamise osas ning artiklites 19 ja 24 osutatud andmealtruismiorganisatsioonide registreerivate pädevate asutuste õiguslikult siduvate otsustega, mis on tehtud tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide järelevalve osas.

2. Käesoleva artikli kohased menetlused algatatakse selle liikmesriigi kohtus või erikohtus, kus asub andmevahenduse pädev asutus või andmealtruismiorganisatsioon registreeriv pädev asutus, mille suhtes kas individuaalselt või asjakohasel juhul kollektiivselt ühe või mitme füüsilise või juriidilise isiku esindaja poolt taotletakse kohtulikku õiguskaitsevahendit.

3. Kui andmevahenduse pädev asutus või andmealtruismiorganisatsioon registreeriv pädev asutus jätab kaebuse menetlemata, on kõigil mõjutatud füüsilistel ja juriidilistel isikutel kooskõlas liikmesriigi õigusega õigus tõhusale kohtulikule õiguskaitsevahendile või võimalus lasta otsus läbi vaadata asjakohaste eriteadmistega erapooletul asutusel.

VI PEATÜKK

Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu

Artikkel 29

Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu

1. Komisjon asutab Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu, mis kujutab enesest eksperdirühma ja koosneb kõigi liikmesriikide andmevahenduse pädevatest asutustest ja andmealtruismiorganisatsioonide registreerivatest pädevatest asutustest, Euroopa Andmekaitseinspektoriga, ENISA ja komisjoni esindajatest, ELi VKEde saadikust või VKEde saadikute võrgustiku määratud esindajast ning teistest konkreetsete sektorite asjaomaste asutuste ja eriteadmistega asutuste esindajatest. Üksikekspertide nimetamisel püüab komisjon saavutada kõnealuse eksperdirühma liikmete soolist ja geograafilist tasakaalu.

2. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu koosneb vähemalt kolmest järgnevast alarühmast:

- a) andmevahenduse pädevatest asutustest ja andmealtruismiorganisatsioonide registreerivatest pädevatest asutustest koosnev alarühm, mis täidab ülesandeid vastavalt artikli 30 punktidele a, c, j ja k;
- b) standardimist, ülekantavust ja koostalitlusvõimet käsitlevate tehniliste arutelude alarühm vastavalt artikli 30 punktidele f ja g;

- c) sidusrühmade kaasamise alarühm, mis koosneb sektori, teadus- ja akadeemiliste ringkondade, kodanikuühiskonna, standardiorganisatsioonide, asjaomaste ühtsete Euroopa andmeruumide ja muude asjaomaste sidusrühmade ja kolmandate isikute esindajatest, kes nõustavad Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu artikli 30 punktide d, e, f, g ja h kohaste ülesannete osas.
3. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu koosolekute eesistuja on komisjon.
4. Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu abistab sekretariaat, mille teenused tagab komisjon.

Artikkel 30

Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu ülesanded

Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogul on järgmised ülesanded:

- a) nõustada ja abistada komisjoni sellise järjepideva tava väljatöötamisel artikli 7 lõikes 1 osutatud avaliku sektori asutuste ja pädevate asutuste jaoks, mida nad kasutaksid artikli 3 lõikes 1 osutatud kategooriatesse kuuluvate andmete taaskasutamise taotluste menetlemisel;
- b) nõustada ja abistada komisjoni andmealtruismi ühtse tava väljatöötamisel kogu liidus;
- c) nõustada ja abistada komisjoni sellise järjepideva tava väljatöötamisel andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioonide registreerivate pädevate asutuste jaoks, mida nad kasutaksid andmevahendusteenuse osutajate ja andmealtruismiorganisatsioonide suhtes kehtivate nõuete kohaldamisel;
- d) nõustada ja abistada komisjoni sidusate suuniste väljatöötamisel selle kohta, kuidas käesoleva määruse kontekstis kõige paremini kaitsta isikustamata tundlikku äriteavet, eelkõige ärisaladusi, aga ka isikustamata andmeid, mille sisu on kaitstud intellektuaalomandi õigustega ebaseadusliku juurdepääsu eest, mis võib tekitada intellektuaalomandi varguse või tööstusspionaaži ohu;
- e) nõustada ja abistada komisjoni järjepidevate suuniste väljatöötamisel küberturvalisuse nõuete kohta andmete vahetamisel ja säilitamisel;
- f) nõustada komisjoni, eelkõige standardiorganisatsioonide panust arvesse võttes, järgmistes küsimustes: selliste sektoriüleste standardite prioriseerimine, mida tuleb kasutada ja arendada andmete kasutamiseks ja sektoritevaheliseks andmete jagamiseks tekkivate ühtsete Euroopa andmeruumide vahel, parimate tavade sektoritevaheline võrdlemine ja vahetamine seoses valdkondlike turvalisusnõuete ja juurdepääsumenetlustega, võttes arvesse sektorispetsiifilist standardimistegevust, eelkõige täpsustades ja eristades sektoripõhiseid ja sektoriteüleseid standardeid ja tavasid;
- g) abistada komisjoni, eelkõige standardiorganisatsioonide panust arvesse võttes, siseturu killustumise ja siseturu andmemajanduse käsitlemisel, tõhustades andmete piiriülest, sektoritevahelist koostalitlusvõimet ning eri sektorite ja valdkondade vahelisi andmejagamisteenuseid, tuginedes kehtivatele Euroopa, rahvusvahelistele või riiklikele standarditele, muu hulgas eesmärgiga ergutada ühtsete Euroopa andmeruumide loomist;
- h) teha ettepanekuid ühtsete Euroopa andmeruumide suuniste kohta, eesmärgi- või sektoripõhised või sektoriüleseid ühtsete standardite ja tavade koostalitlusvõimelised raamistikud, et jagada või ühiselt töödelda andmeid, muu hulgas uute toodete ja teenuste väljatöötamiseks, teadusuuringuteks või kodanikuühiskonna algatusteks; sellistes ühistes standardites ja tavades võetakse arvesse kehtivaid standardeid, järgitakse konkurentsieeskirju ja tagatakse mittediskrimineeriv juurdepääs kõigile osalejatele, et hõlbustada andmete jagamist liidus ning kasutada olemasolevate ja tulevaste andmeruumide potentsiaali, käsitledes muu hulgas järgmist:
- i) sektoriüleste standardid, mida tuleb kasutada ja arendada andmete kasutamiseks ja sektoritevaheliseks andmete jagamiseks ning parimate tavade sektoritevaheline võrdlemine ja vahetamine seoses valdkondlike turvalisusnõuete ja juurdepääsumenetlustega, võttes arvesse sektorispetsiifilist standardimistegevust, eelkõige täpsustades ja eristades sektoripõhiseid ja sektoriüleseid standardeid ja tavasid;
- ii) nõuded turule sisenemise tõkete kõrvaldamiseks ja sõltuvuse vältimiseks, et tagada aus konkurents ja koostalitlusvõime;

- iii) piisav kaitse õiguspärasele andmete edastamisele kolmandatele riikidele, sealhulgas kaitsemeetmed liidu õigusega keelatud andmeedastamiste vastu;
- iv) asjaomaste sidusrühmade piisav ja mittediskrimineeriv esindatus ühtsete Euroopa andmeruumide haldamisel;
- v) liidu õigusega kooskõlas olevate küberturvalisuse nõuete järgimine;
- i) hõlbustada liikmesriikide vahelist koostööd ühtlustatud tingimuste kehtestamisel siseturu avaliku sektori asutustes säilitatavate artikli 3 lõikes 1 nimetatud andmete kategooriate taaskasutamise lubamiseks;
- j) hõlbustada andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioonide registreerivate pädevate asutuste vahelist koostööd suutlikkuse arendamise ja teabevahetuse abil, eelkõige luues viisid tõhusaks teabevahetuseks seoses andmevahendusteenuse osutajate suhtes kehtiva teavitamiskorra ning tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide registreerimise ja järelevalvega, sealhulgas seoses tasude või karistuste kehtestamise koordineerimisega, ning hõlbustab andmevahenduse pädevate asutuste ja andmealtruismiorganisatsioonide registreerivate pädevate asutuste vahelist koostööd rahvusvahelise juurdepääsu ja andmete edastamise valdkonnas;
- k) nõustada ja abistada komisjoni selle hindamisel, kas tuleks vastu võtta artikli 5 lõigetes 11 ja 12 osutatud rakendusaktid;
- l) nõustada ja abistada komisjoni artikli 25 lõike 1 kohase Euroopa andmealtruismi nõusolekuvormi väljatöötamisel;
- m) nõustada ja abistada komisjoni isikustamata andmeid käsitleva rahvusvahelise regulatiivse keskkonna, sealhulgas standardimise parandamisel.

VII PEATÜKK

Rahvusvaheline juurdepääs ja edastamine

Artikkel 31

Rahvusvaheline juurdepääs ja edastamine

1. Avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on II peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmevahendusteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon võtab kõik mõistlikud tehnilised, õiguslikud ja korralduslikud meetmed, sealhulgas kehtestab lepingulise korra, et hoida ära liidus säilitatavate isikustamata andmete rahvusvaheline edastamine või valitsusasutuste juurdepääs neile, kui selline edastamine või juurdepääs tingiks vastuolu liidu õiguse või asjaomase liikmesriigi õigusega, ilma et see piiraks lõike 2 või 3 kohaldamist.
2. Kolmanda riigi kohtu või erikohtu ja haldusasutuse otsust, millega nõutakse avaliku sektori asutuselt, füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kellele on II peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmevahendusteenuse osutajalt või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonilt, et ta edastaks käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid liidus hoitavaid isikustamata andmeid või annaks neile juurdepääsu, peab tunnustama või selle mis tahes viisil täitmisele pöörama üksnes siis, kui kõnealune otsus põhineb nõude esitanud kolmanda riigi ja liidu vahelisel kehtival rahvusvahelisel lepingul, näiteks vastastikuse õigusabi lepingul, või nõude esitanud kolmanda riigi ja liikmesriigi vahelisel mistahes sellisel lepingul.
3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud rahvusvahelise lepingu puudumisel, kui kolmanda riigi kohtu või erikohtu või haldusasutuse otsuse, mille kohaselt on kohustus edastada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvaid liidus asuvaid isikustamata andmeid või anda neile juurdepääs, adressaadiks on avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on II peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmevahendusteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon, ja selle otsuse täitmine tingiks otsuse adressaadi jaoks ohu minna vastuollu liidu õigusega või asjaomase liikmesriigi õigusega, toimub selliste andmete edastamine kõnealusele kolmanda riigi asutusele või tema juurdepääs neile ainult juhul, kui:
 - a) kolmanda riigi õigussüsteemi kohaselt tuleb esitada sellise haldusasutuse otsuse või kohtuotsuse põhjendused ja proportsionaalsus ning selline haldusotsus või kohtukohtuotsus, olenevalt asjaoludest, peab olema konkreetse iseloomuga, näiteks näidates ära piisava seose teatavate kahtlustatavate isikutega või rikkumistega;

- b) adressaadi põhjendatud vaide või nõude vaatab läbi kolmanda riigi pädev kohus või erikohus ning
- c) kolmanda riigi pädev kohus või erikohus, kes teeb kohtuotsuse või vaatab läbi haldusasutuse otsuse, on kõnealuse kolmanda riigi õiguse kohaselt volitatud võtma nõuetekohaselt arvesse liidu õigusega või asjaomase liikmesriigi õigusega kaitstud andmete esitaja asjakohaseid õiguslikke huve.
4. Kui lõikes 2 või 3 sätestatud tingimused on täidetud, esitab avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on II peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmevahendusteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismorganisatsioon vastusena taotlusele minimaalse lubatud koguse andmeid, tuginedes taotluse mõistlikule tõlgendamisele.
5. Avaliku sektori asutus, füüsiline või juriidiline isik, kellele on II peatüki alusel antud andmete taaskasutamise õigus, andmevahendusteenuse osutaja ja tunnustatud andmealtruismorganisatsioon teavitab andmevaldajat kolmanda riigi haldusasutuse taotlusest tema andmetele juurdepääsuks enne taotluse rahuldamist, välja arvatud, kui taotlus on esitatud õiguskaitse eesmärgil ja nii kaua, kui see on vajalik õiguskaitsetegevuse tulemuslikkuse tagamiseks.

VIII PEATÜKK

Delegeeritud volitused ja komiteemenetlus

Artikkel 32

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 5 lõikes 13 ja artikli 22 lõikes 1 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 23. juunist 2022.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 13 ja artikli 22 lõikes 1 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 5 lõike 13 või artikli 22 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

Artikkel 33

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

IX PEATÜKK

Lõpp- ja üleminekusätted

Artikkel 34

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse selliste kohustuste rikkumise korral, mis on seotud isikustamata andmete edastamisega kolmandatesse riikidesse vastavalt artikli 5 lõikele 14 ja artiklile 31, andmevahendusteenuse osutajate teatamiskohustusega vastavalt artiklile 11, andmevahendusteenuste osutamise tingimustega vastavalt artiklile 12 ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonina registreerimise tingimustega vastavalt artiklitele 18, 20, 21 ja 22, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Oma karistusnormides võtavad liikmesriigid arvesse Euroopa Andmeinnovatsioo- ninõukogu soovitusi. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõnealustest normidest ja meetmetest hiljemalt 24. septembriks 2023, ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.
2. Liikmesriigid võtavad käesoleva määruse rikkumise eest andmevahendusteenuse osutajatele ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonidele karistuste määramisel vajaduse korral arvesse järgmisi kriteeriume, mille loetelu on mitteammendav ja näitlik:
 - a) rikkumise laad, raskusaste, ulatus ja kestus;
 - b) mis tahes meetmed, mida andmevahendusteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon on võtnud rikkumisest tuleneva kahju leevendamiseks või heastamiseks;
 - c) mis tahes varasemad rikkumised, mida andmevahendusteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon on toime pannud;
 - d) rahaline kasu, mida andmevahendusteenuse osutaja või tunnustatud andmealtruismiorganisatsioon rikkumise tõttu on saanud, või kahju, mida ta on vältinud, kui sellist kasu või kahju on võimalik usaldusväärselt kindlaks teha;
 - e) juhtumi asjaolude suhtes kohaldatavad muud raskendavad või kergendavad asjaolud.

Artikkel 35

Hindamine ja läbivaatamine

Hiljemalt 24. septembriks 2025 hindab komisjon käesolevat määrust ning esitab peamiste järelduste kohta aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud.

Aruandes analüüsitakse eelkõige järgmist:

- a) liikmesriikide poolt artikli 34 kohaselt kehtestatud karistusnormide kohaldamine ja toimimine;
- b) väljaspool liitu asuvate andmevahendusteenuse osutajate ja tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide seaduslike esindajate käesoleva määruse nõuetele vastavuse tase ning nende teenuseosutajate ja organisatsioonide suhtes kohaldatavate karistuste täideviimise tase;
- c) IV peatüki kohaselt registreeritud andmealtruismiorganisatsioonide liik ja ülevaade üldhuvi eesmärkidest, mille puhul andmeid jagatakse, et kehtestada sellekohased selged kriteeriumid.

Liikmesriigid esitavad komisjonile kogu asjakohase teabe, mida on vaja hindamisaruande koostamiseks.

Artikkel 36

Määruse (EL) 2018/1724 muutmine

Määruse (EL) 2018/1724 II lisa kanne „Ettevõtte asutamine, juhtimine ja tegevuse lõpetamine“ asendatakse järgmisega:

Elusündmused	Menetlused	Oodatav tulemus, mille puhul pädev asutus hindab taotlust kooskõlas liikmesriigi õigusega, kui see on asjakohane
Ettevõtte asutamine, juhtimine ja tegevuse lõpetamine	Majandustegevusest teavitamine, majandustegevusega seotud load, muudatused majandustegevuses ning majandustegevuse lõpetamine põhjustel, mis ei hõlma maksejõuetust ega likvideerimismenetlust, välja arvatud majandustegevuse esmakordne registreerimine äriregistris ning välja arvatud menetlused äriühingute (ELi toimimise lepingu artikli 54 teise lõigu tähenduses) asutamiseks või hiljem asutamisdokumentides muudatuste tegemiseks	Kinnitus teate, muudatusi puudutava teate või majandustegevuse loa taotluse kättesaamise kohta
	Tööandja (füüsilise isiku) registreerimine kohustuslikus pensioni- ja kindlustusskeemis	Kinnitus registreerimise kohta või sotsiaalkindlustuse registreerimisnumber
	Töötajate registreerimine kohustuslikus pensioni- ja kindlustusskeemis	Kinnitus registreerimise kohta või sotsiaalkindlustuse registreerimisnumber
	Ettevõtte tuludeklaratsiooni esitamine	Deklaratsiooni kättesaamise kinnitus
	Sotsiaalkindlustussüsteemide teavitamine töötaja lepingu lõppemisest, välja arvatud töölepingu kollektiivse lõpetamise menetlused	Teatise kättesaamise kinnitus
	Töötajate sotsiaalmaksete tasumine	Kättesaamistõend või muu kinnitus töötajate sotsiaalmaksete tasumise kohta
	Andmevahendusteenuse osutaja teatis	Teatise kättesaamise kinnitus
	Registreerimine liidus tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonina	Registreerimise kinnitus

Artikkel 37

Üleminekukord

Üksused, kes osutavad 23. juunil 2022 artiklis 10 osutatud andmevahendusteenuseid, peavad vastama III peatükis sätestatud nõuetele hiljemalt 24. septembriks 2025.

*Artikkel 38***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 24. septembriks 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. mai 2022

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
B. LE MAIRE
